

Врз основа на член 75 ставови 1 и 2 од Уставот на Република Македонија, претседателот на Република Македонија и претседателот на Собранието на Република Македонија, издаваат

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА РАТИФИКАЦИЈА НА СПОГОДБАТА ЗА ПРИМЕНА НА ГАРАНЦИИТЕ ВО ВРСКА СО ДОГОВОРОТ ЗА НЕШИРЕЊЕ НА НУКЛЕАРНОТО ОРУЖЈЕ

Се прогласува Законот за ратификација на Спогодбата за примена на гаранциите во врска со Договорот за неширење на нуклеарното оружје;

што Собранието на Република Македонија го донесе на седницата одржана на 23 јануари 2002 година.

Бр. 07-407/1

23 јануари 2002 година

Скопје

Претседател

на Република Македонија,

Борис Трајковски, с.р.

Потпретседател

на Собранието на Република

Македонија,

Оломан Сулејмани, с.р.

ЗАКОН

ЗА РАТИФИКАЦИЈА НА СПОГОДБАТА ЗА ПРИМЕНА НА ГАРАНЦИИТЕ ВО ВРСКА СО ДОГОВОРОТ ЗА НЕШИРЕЊЕ НА НУКЛЕАРНОТО ОРУЖЈЕ

Член 1

Се ратификува Спогодбата за примена на гаранциите во врска со Договорот за неширење на нуклеарното оружје, склучена со размена на писма на 4 и на 10 октомври 2000 година во Виена.

Член 2

Спогодбата во оригинал на англиски и во превод на македонски јазик гласи:



الوكالة الدولية للطاقة الذرية

国际原子能机构

INTERNATIONAL ATOMIC ENERGY AGENCY
AGENCE INTERNATIONALE DE L'ÉNERGIE ATOMIQUE
МЕЖДУНАРОДНОЕ АГЕНТСТВО ПО АТОМНОЙ ЭНЕРГИИ
ORGANISMO INTERNACIONAL DE ENERGÍA ATÓMICA

WAGRAMER STRASSE 5, P.O. BOX 100, A-1400 VIENNA, AUSTRIA

TELEPHONE: (+43 1) 2600, FACSIMILE: (+43 1) 26007, TELEX: 112645 ATOM A, E-MAIL: Official.Mail@iaea.org, INTERNET: http://www.iaea.org

IN REPLY PLEASE REFER TO:
PRIERE DE RAPPELER LA REFERENCE.

DIAL DIRECTLY TO EXTENSION:
COMPOSER DIRECTEMENT LE NUMERO DE POSTE:

2000-10-04

Sir,

I have the honour to refer to the ratification of the Treaty on the Non-proliferation of Nuclear Weapons by the former Yugoslav Republic of Macedonia (hereinafter referred to as "the State") on 12 April 1995, and the commitment of States Parties under Article III of the Treaty to conclude a comprehensive safeguards agreement with the IAEA.

In this connection, I am transmitting in the Annex hereto for your Government's attention a text containing standard conditions for the application of safeguards in connection with the Treaty on the Non-proliferation of Nuclear Weapons, and associated protocol which would hold in abeyance most of the provisions of the attached standard conditions until such time as the State has, in peaceful nuclear activities within its territory or under its jurisdiction or control anywhere,

- (a) nuclear material in quantities exceeding the limits stated, for the type of material in question, in Article 37 of the attached standard conditions, or
- (b) nuclear material in a facility as defined in the Definitions.

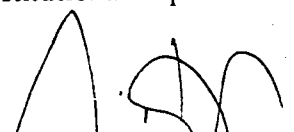
Attachment

H. E. Mr. Ognen Maleski
Resident Representative of the former
Yugoslav Republic of Macedonia to
the International Atomic Energy
Agency

Kaiserstrasse 84/1/Top. 6
A-1070 Vienna

I propose that this letter, of which the Annex hereto forms an integral part, and your Government's reply accepting these conditions, shall together constitute an Agreement for the Application of Safeguards in Connection with the Treaty on the Non-proliferation of Nuclear Weapons and associated Protocol and shall be considered as equivalent to signature of the above-mentioned Agreement and Protocol. In accordance with Article 25 of the Agreement, the Agreement and the Protocol shall enter into force on the date upon which the Agency receives the written confirmation on behalf of the State that the constitutional requirements for the entry into force have been met.

Accept, Sir, the assurances of my highest consideration.



Mohamed ElBaradei
Director General

AGREEMENT FOR THE
APPLICATION OF SAFEGUARDS IN CONNECTION WITH
THE TREATY ON THE NON-PROLIFERATION OF
NUCLEAR WEAPONS

WHEREAS the State is a party to the Treaty on the Non-Proliferation of Nuclear Weapons (hereinafter referred to as "the Treaty") opened for signature at London, Moscow and Washington on 1 July 1968 and which entered into force on 5 March 1970;

WHEREAS paragraph 1 of Article III of the Treaty reads as follows:

"Each non-nuclear-weapon State Party to the Treaty undertakes to accept safeguards, as set forth in an agreement to be negotiated and concluded with the International Atomic Energy Agency in accordance with the Statute of the International Atomic Energy Agency and the Agency's safeguards system, for the exclusive purpose of verification of the fulfilment of its obligations assumed under this Treaty with a view to preventing diversion of nuclear energy from peaceful uses to nuclear weapons or other nuclear explosive devices. Procedures for the safeguards required by this Article shall be followed with respect to source or special fissionable material whether it is being produced, processed or used in any principal nuclear facility or is outside any such facility. The safeguards required by this Article shall be applied on all source or special fissionable material in all peaceful nuclear activities within the territory of such State, under its jurisdiction, or carried out under its control anywhere".

WHEREAS the International Atomic Energy Agency (hereinafter referred to as "the Agency") is authorized, pursuant to Article III of its Statute, to conclude such agreements;

NOW THEREFORE the State and the Agency have agreed as follows:

P A R T I

BASIC UNDERTAKING

A r t i c l e 1

The State undertakes, pursuant to paragraph 1 of Article III of the Treaty, to accept safeguards, in accordance with the terms of this Agreement, on all source or special fissionable material in all peaceful nuclear activities within its territory, under its jurisdiction or carried out under its control anywhere, for the exclusive purpose of verifying that such material is not diverted to nuclear weapons or other nuclear explosive devices

APPLICATION OF SAFEGUARDS

A r t i c l e 2

The Agency shall have the right and the obligation to ensure that safeguards will be applied, in accordance with the terms of this Agreement, on all source or special fissionable material in all peaceful nuclear activities within the territory of the State, under its jurisdiction or carried out under its control anywhere, for the exclusive purpose of verifying that such material is not diverted to nuclear weapons or other nuclear explosive devices.

CO-OPERATION BETWEEN THE STATE
AND THE AGENCY

A r t i c l e 3

The State and the Agency shall co-operate to facilitate the implementation of the safeguards provided for in this Agreement.

IMPLEMENTATION OF SAFEGUARDS

Article 4

The safeguards provided for in this Agreement shall be implemented in a manner designed:

- (a) to avoid hampering the economic and technological development of the State or international co-operation in the field of peaceful nuclear activities, including international exchange of nuclear material;
- (b) to avoid undue interference in the State's peaceful nuclear activities, and in particular in the operation of facilities; and
- (c) to be consistent with prudent management practices required for the economic and safe conduct of nuclear activities.

Article 5

- (a) The Agency shall take every precaution to protect commercial and industrial secrets and other confidential information coming to its knowledge in the implementation of this Agreement.
- (b)
 - (i) The Agency shall not publish or communicate to any State, organization or person any information obtained by it in connection with the implementation of this Agreement, except that specific information relating to the implementation thereof may be given to the Board of Governors of the Agency (hereinafter referred to as "the Board") and to such Agency staff members as require such knowledge by reason of their official duties in connection with safeguards, but only to the extent necessary for the Agency to fulfil its responsibilities in implementing this Agreement.
 - (ii) Summarized information on nuclear material subject to safeguards under this Agreement may be published upon decision of the Board if the States directly concerned agree thereto.

Article 6

- (a) The Agency shall, in implementing safeguards pursuant to this Agreement, take full account of technological developments in the field of safeguards, and shall make every effort to ensure optimum cost-effectiveness and the application of the principle of safeguarding effectively the flow of nuclear material subject to safeguards under this Agreement by use of instruments and other techniques at certain strategic points to the extent that present or future technology permits.
- (b) In order to ensure optimum cost-effectiveness, use shall be made, for example, of such means as:
 - (i) containment as a means of defining material balance areas for accounting purposes;
 - (ii) statistical techniques and random sampling in evaluating the flow of nuclear material; and
 - (iii) concentration of verification procedures on those stages in the nuclear fuel cycle involving the production, processing, use or storage of nuclear material from which

nuclear weapons or other nuclear explosive devices could readily be made, and minimization of verification procedures in respect of other nuclear material, on condition that this does not hamper the Agency in applying safeguards under this Agreement.

NATIONAL SYSTEM OF MATERIALS CONTROL

Article 7

- (a) The State shall establish and maintain a system of accounting for and control of all nuclear material subject to safeguards under this Agreement.
- (b) The Agency shall apply safeguards in such a manner as to enable it to verify, in ascertaining that there has been no diversion of nuclear material from peaceful uses to nuclear weapons or other nuclear explosive devices, findings of the State's system. The Agency's verification shall include, inter alia, independent measurements and observations conducted by the Agency in accordance with the procedures specified in Part II of this Agreement. The Agency, in its verification, shall take due account of the technical effectiveness of the State's system.

PROVISION OF INFORMATION TO THE AGENCY

Article 8

- (a) In order to ensure the effective implementation of safeguards under this Agreement, the State shall, in accordance with the provisions set out in Part II of this Agreement, provide the Agency with information concerning nuclear material subject to safeguards under this Agreement and the features of facilities relevant to safeguarding such material.
- (b)
 - (i) The Agency shall require only the minimum amount of information and data consistent with carrying out its responsibilities under this Agreement.
 - (ii) Information pertaining to facilities shall be the minimum necessary for safeguarding nuclear material subject to safeguards under this Agreement.
- (c) If the State so requests, the Agency shall be prepared to examine on premises of the State design information which the State regards as being of particular sensitivity. Such information need not be physically transmitted to the Agency provided that it remains readily available for further examination by the Agency on premises of the State.

AGENCY INSPECTORS

Article 9

- (a)
 - (i) The Agency shall secure the consent of the State to the designation of Agency inspectors to the State.
 - (ii) If the State, either upon proposal of a designation or at any other time after a designation has been made, objects to the designation, the Agency shall propose to the State an alternative designation or designations.
 - (iii) If, as a result of the repeated refusal of the State to accept the designation of Agency inspectors, inspections to be conducted under this Agreement would be impeded, such refusal shall be considered by the Board, upon referral by the Director General of the Agency (hereinafter referred to as "the Director General"), with a view to its taking appropriate action.

- (b) The State shall take the necessary steps to ensure that Agency inspectors can effectively discharge their functions under this Agreement.
- (c) The visits and activities of Agency inspectors shall be so arranged as:
- (i) to reduce to a minimum the possible inconvenience and disturbance to the State and to the peaceful nuclear activities inspected; and
 - (ii) to ensure protection of industrial secrets or any other confidential information coming to the inspectors' knowledge.

PRIVILEGES AND IMMUNITIES

Article 10

The State shall apply to the Agency (including its property, funds and assets) and to its inspectors and other officials, performing functions under this Agreement, the relevant provisions of the Agreement on the Privileges and Immunities of the International Atomic Energy Agency.

TERMINATION OF SAFEGUARDS

Article 11

Consumption or dilution of nuclear material

Safeguards shall terminate on nuclear material upon determination by the Agency that the material has been consumed, or has been diluted in such a way that it is no longer usable for any nuclear activity relevant from the point of view of safeguards, or has become practicably irrecoverable.

Article 12

Transfer of nuclear material out of the State

The State shall give the Agency advance notification of intended transfers of nuclear material subject to safeguards under this Agreement out of the State, in accordance with the provisions set out in Part II of this Agreement. The Agency shall terminate safeguards on nuclear material under this Agreement when the recipient State has assumed responsibility therefor, as provided for in Part II of this Agreement. The Agency shall maintain records indicating each transfer and, where applicable, the re-application of safeguards to the transferred nuclear material.

Article 13

Provisions relating to nuclear material to be used in non-nuclear activities

Where nuclear material subject to safeguards under this Agreement is to be used in non-nuclear activities, such as the production of alloys or ceramics, the State shall agree with the Agency, before the material is so used, on the circumstances under which the safeguards on such material may be terminated.

NON-APPLICATION OF SAFEGUARDS TO NUCLEAR MATERIAL TO BE USED IN NON-PEACEFUL ACTIVITIES

Article 14

If the State intends to exercise its discretion to use nuclear material which is required to be safeguarded under this Agreement in a nuclear activity which does not require the application of safeguards under this Agreement, the following procedures shall apply:

- (a) The State shall inform the Agency of the activity, making it clear:
- (i) that the use of the nuclear material in a non-proscribed military activity will not be in conflict with an undertaking the State may have given and in respect of which Agency safeguards apply, that the material will be used only in a peaceful nuclear activity; and
 - (ii) that during the period of non-application of safeguards the nuclear material will not be used for the production of nuclear weapons or other nuclear explosive devices;
- (b) The State and the Agency shall make an arrangement so that, only while the nuclear material is in such an activity, the safeguards provided for in this Agreement will not be applied. The arrangement shall identify, to the extent possible, the period or circumstances during which safeguards will not be applied. In any event, the safeguards provided for in this Agreement shall apply again as soon as the nuclear material is reintroduced into a peaceful nuclear activity. The Agency shall be kept informed of the total quantity and composition of such unsafeguarded material in the State and of any export of such material; and
- (c) each arrangement shall be made in agreement with the Agency. Such agreement shall be given as promptly as possible and shall relate only to such matters as, inter alia, temporal and procedural provisions and reporting arrangements, but shall not involve any approval or classified knowledge of the military activity or relate to the use of the nuclear material therein.

FINANCE

Article 15

The State and the Agency will bear the expenses incurred by them in implementing their respective responsibilities under this Agreement. However, if the State or persons under its jurisdiction incur extraordinary expenses as a result of a specific request by the Agency, the Agency shall reimburse such expenses provided that it has agreed in advance to do so. In any case the Agency shall bear the cost of any additional measuring or sampling which inspectors may request.

THIRD PARTY LIABILITY FOR NUCLEAR DAMAGE

Article 16

The State shall ensure that any protection against third party liability in respect of nuclear damage, including any insurance or other financial security, which may be available under its laws or regulations shall apply to the Agency and its officials for the purpose of the implementation of this Agreement, in the same way as that protection applies to nationals of the State.

INTERNATIONAL RESPONSIBILITY

Article 17

Any claim by the State against the Agency or by the Agency against the State in respect of any damage resulting from the implementation of safeguards under this Agreement, other than damage arising out of a nuclear incident, shall be settled in accordance with international law.

MEASURES IN RELATION TO VERIFICATION OF NON-DIVERSION

Article 18

If the Board, upon report of the Director General, decides that an action by the State is essential and urgent in order to ensure verification that nuclear material subject to safeguards under this Agreement is not

diverted to nuclear weapons or other nuclear explosive devices, the Board may call upon the State to take the required action without delay, irrespective of whether procedures have been invoked pursuant to Article 22 of this Agreement for the settlement of a dispute.

Article 19

If the Board, upon examination of relevant information reported to it by the Director General, finds that the Agency is not able to verify that there has been no diversion of nuclear material required to be safeguarded under this Agreement to nuclear weapons or other nuclear explosive devices, it may make the reports provided for in paragraph C of Article XII of the Statute of the Agency (hereinafter referred to as "the Statute") and may also take, where applicable, the other measures provided for in that paragraph. In taking such action the Board shall take account of the degree of assurance provided by the safeguards measures that have been applied and shall afford the State every reasonable opportunity to furnish the Board with any necessary reassurance.

INTERPRETATION AND APPLICATION OF THE AGREEMENT AND SETTLEMENT OF DISPUTES

Article 20

The State and the Agency shall, at the request of either, consult about any question arising out of the interpretation or application of this Agreement.

Article 21

The State shall have the right to request that any question arising out of the interpretation or application of this Agreement be considered by the Board. The Board shall invite the State to participate in the discussion of any such question by the Board.

Article 22

Any dispute arising out of the interpretation or application of this Agreement, except a dispute with regard to a finding by the Board under Article 19 or an action taken by the Board pursuant to such a finding, which is not settled by negotiation or another procedure agreed to by the State and the Agency shall, at the request of either, be submitted to an arbitral tribunal composed as follows: the State and the Agency shall each designate one arbitrator, and the two arbitrators so designated shall elect a third, who shall be the Chairman. If, within thirty days of the request for arbitration, either the State or the Agency has not designated an arbitrator, either the State or the Agency may request the President of the International Court of Justice to appoint an arbitrator. The same procedure shall apply if, within thirty days of the designation or appointment of the second arbitrator, the third arbitrator has not been elected. A majority of the members of the arbitral tribunal shall constitute a quorum, and all decisions shall require the concurrence of two arbitrators. The arbitral procedure shall be fixed by the tribunal. The decisions of the tribunal shall be binding on the State and the Agency.

SUSPENSION OF APPLICATION OF AGENCY SAFEGUARDS UNDER OTHER AGREEMENTS

Article 23

The application of Agency safeguards in the State under other safeguards agreements with the Agency shall be suspended while this Agreement is in force. If the State has received assistance from the Agency for a project, the State's undertaking in the Project Agreement not to use items which are subject thereto in such a way as to further any military purpose shall continue to apply.

AMENDMENT OF THE AGREEMENT

Article 24

- (a) The State and the Agency shall, at the request of either, consult each other on amendment to this Agreement.
- (b) All amendments shall require the agreement of the State and the Agency.
- (c) Amendments to this Agreement shall enter into force in the same conditions as entry into force of the Agreement itself.
- (d) The Director General shall promptly inform all Member States of the Agency of any amendment to this Agreement.

ENTRY INTO FORCE AND DURATION

Article 25

The Agreement and the Protocol hereto shall enter into force on the date upon which the Agency receives from the State the written reply and confirmation referred to in the cover letter to this Annex. The Director General shall promptly inform all Member States of the Agency of the entry into force of this Agreement.

Article 26

This Agreement shall remain in force as long as the State is party to the Treaty.

PART II

INTRODUCTION

Article 27

The purpose of this part of the Agreement is to specify the procedures to be applied in the implementation of the safeguards provisions of Part I.

OBJECTIVE OF SAFEGUARDS

Article 28

The objective of the safeguards procedures set forth in this part of the Agreement is the timely detection of diversion of significant quantities of nuclear material from peaceful nuclear activities to the manufacture of nuclear weapons or of other nuclear explosive devices or for purposes unknown, and deterrence of such diversion by the risk of early detection.

Article 29

For the purpose of achieving the objective set forth in Article 28, material accountancy shall be used as a safeguards measure of fundamental importance, with containment and surveillance as important complementary measures.

Article 30

The technical conclusion of the Agency's verification activities shall be a statement, in respect of each material balance area, of the amount of material unaccounted for over a specific period, and giving the limits of accuracy of the amounts stated.

NATIONAL SYSTEM OF ACCOUNTING FOR AND CONTROL OF NUCLEAR MATERIAL

Article 31

Pursuant to Article 7 the Agency, in carrying out its verification activities, shall make full use of the State's system of accounting for and control of all nuclear material subject to safeguards under this Agreement and shall avoid unnecessary duplication of the State's accounting and control activities.

Article 32

The State's system of accounting for and control of all nuclear material subject to safeguards under this Agreement shall be based on a structure of material balance areas, and shall make provision, as appropriate and specified in the Subsidiary Arrangements, for the establishment of such measures as:

- (a) a measurement system for the determination of the quantities of nuclear material received, produced, shipped, lost or otherwise removed from inventory, and the quantities on inventory;
- (b) the evaluation of precision and accuracy of measurements and the estimation of measurement uncertainty;
- (c) procedures for identifying, reviewing and evaluating differences in shipper/receiver measurements;
- (d) procedures for taking a physical inventory;
- (e) procedures for the evaluation of accumulations of unmeasured inventory and unmeasured losses;
- (f) a system of records and reports showing, for each material balance area, the inventory of nuclear material and the changes in that inventory including receipts into and transfers out of the material balance area;
- (g) provisions to ensure that the accounting procedures and arrangements are being operated correctly; and
- (h) procedures for the provision of reports to the Agency in accordance with Articles 59-69.

STARTING POINT OF SAFEGUARDS

Article 33

Safeguards under this Agreement shall not apply to material in mining or ore processing activities.

Article 34

- (a) When any material containing uranium or thorium which has not reached the stage of the nuclear fuel cycle described in paragraph (c) is directly or indirectly exported to a non-nuclear-weapon State, the State shall inform the Agency of its quantity, composition and destination, unless the material is exported for specifically non-nuclear purposes;
- (b) When any material containing uranium or thorium which has not reached the stage of the nuclear fuel cycle described in paragraph (c) is imported, the State shall inform the Agency of its quantity and composition, unless the material is imported for specifically non-nuclear purposes; and

- (c) When any nuclear material of a composition and purity suitable for fuel fabrication or for isotopic enrichment leaves the plant or the process stage in which it has been produced, or when such nuclear material, or any other nuclear material produced at a later stage in the nuclear fuel cycle, is imported into the State, the nuclear material shall become subject to the other safeguards procedures specified in this Agreement.

TERMINATION OF SAFEGUARDS

Article 35

- (a) Safeguards shall terminate on nuclear material subject to safeguards under this Agreement, under the conditions set forth in Article 11. Where the conditions of that Article are not met, but the State considers that the recovery of safeguarded nuclear material from residues is not for the time being practicable or desirable, the State and the Agency shall consult on the appropriate safeguards measures to be applied.
- (b) Safeguards shall terminate on nuclear material subject to safeguards under this Agreement, under the conditions set forth in Article 13, provided that the State and the Agency agree that such nuclear material is practicably irrecoverable.

EXEMPTIONS FROM SAFEGUARDS

Article 36

At the request of the State, the Agency shall exempt nuclear material from safeguards, as follows:

- (a) special fissionable material, when it is used in gram quantities or less as a sensing component in instruments;
- (b) nuclear material, when it is used in non-nuclear activities in accordance with Article 13, if such nuclear material is recoverable; and
- (c) plutonium with an isotopic concentration of plutonium-238 exceeding 80%.

Article 37

At the request of the State the Agency shall exempt from safeguards nuclear material that would otherwise be subject to safeguards, provided that the total quantity of nuclear material which has been exempted in the State in accordance with this Article may not at any time exceed:

- (a) one kilogram in total of special fissionable material, which may consist of one or more of the following:
- (i) plutonium;
 - (ii) uranium with an enrichment of 0.2 (20%) and above, taken account of by multiplying its weight by its enrichment; and
 - (iii) uranium with an enrichment below 0.2 (20%) and above that of natural uranium, taken account of by multiplying its weight by five times the square of its enrichment;
- (b) ten metric tons in total of natural uranium and depleted uranium with an enrichment above 0.005 (0.5%);

- (c) twenty metric tons of depleted uranium with an enrichment of 0.005 (0.5%) or below; and
- (d) twenty metric tons of thorium;

or such greater amounts as may be specified by the Board for uniform application.

Article 38

If exempted nuclear material is to be processed or stored together with nuclear material subject to safeguards under this Agreement, provision shall be made for the re-application of safeguards thereto.

SUBSIDIARY ARRANGEMENTS

Article 39

The State and the Agency shall make Subsidiary Arrangements which shall specify in detail, to the extent necessary to permit the Agency to fulfil its responsibilities under this Agreement in an effective and efficient manner, how the procedures laid down in this Agreement are to be applied. The Subsidiary Arrangements may be extended or changed by agreement between the State and the Agency without amendment of this Agreement.

Article 40

The Subsidiary Arrangements shall enter into force at the same time as, or as soon as possible after, the entry into force of this Agreement. The State and the Agency shall make every effort to achieve their entry into force within ninety days of the entry into force of this Agreement; an extension of that period shall require agreement between the State and the Agency. The State shall provide the Agency promptly with the information required for completing the Subsidiary Arrangements. Upon the entry into force of this Agreement, the Agency shall have the right to apply the procedures laid down therein in respect of the nuclear material listed in the inventory provided for in Article 41, even if the Subsidiary Arrangements have not yet entered into force.

INVENTORY

Article 41

On the basis of the initial report referred to in Article 62, the Agency shall establish a unified inventory of all nuclear material in the State subject to safeguards under this Agreement, irrespective of its origin, and shall maintain this inventory on the basis of subsequent reports and of the results of its verification activities. Copies of the inventory shall be made available to the State at intervals to be agreed.

DESIGN INFORMATION

General provisions

Article 42

Pursuant to Article 8, design information in respect of existing facilities shall be provided to the Agency during the discussion of the Subsidiary Arrangements. The time limits for the provision of design information in respect of the new facilities shall be specified in the Subsidiary Arrangements and such information shall be provided as early as possible before nuclear material is introduced into a new facility.

Article 43

The design information to be provided to the Agency shall include, in respect of each facility, when applicable:

- (a) the identification of the facility, stating its general character, purpose, nominal capacity and geographic location, and the name and address to be used for routine business purposes;

- (b) a description of the general arrangement of the facility with reference, to the extent feasible, to the form, location and flow of nuclear material and to the general layout of important items of equipment which use, produce or process nuclear material;
- (c) a description of features of the facility relating to material accountancy, containment and surveillance; and
- (d) a description of the existing and proposed procedures at the facility for nuclear material accountancy and control, with special reference to material balance areas established by the operator, measurements of flow and procedures for physical inventory taking.

Article 44

Other information relevant to the application of safeguards shall also be provided to the Agency in respect of each facility, in particular on organizational responsibility for material accountancy and control. The State shall provide the Agency with supplementary information on the health and safety procedures which the Agency shall observe and with which the inspectors shall comply at the facility.

Article 45

The Agency shall be provided with design information in respect of a modification relevant for safeguards purposes, for examination, and shall be informed of any change in the information provided to it under Article 44, sufficiently in advance for the safeguards procedures to be adjusted when necessary.

Article 46

Purposes of examination of design information

The design information provided to the Agency shall be used for the following purposes:

- (a) to identify the features of facilities and nuclear material relevant to the application of safeguards to nuclear material in sufficient detail to facilitate verification;
- (b) to determine material balance areas to be used for Agency accounting purposes and to select those strategic points which are key measurement points and which will be used to determine flow and inventory of nuclear material; in determining such material balance areas the Agency shall, inter alia, use the following criteria:
 - (i) the size of the material balance area shall be related to the accuracy with which the material balance can be established;
 - (ii) in determining the material balance area advantage shall be taken of any opportunity to use containment and surveillance to help ensure the completeness of flow measurements and thereby to simplify the application of safeguards and to concentrate measurement efforts at key measurement points;
 - (iii) a number of material balance areas in use at a facility or at distinct sites may be combined in one material balance area to be used for Agency accounting purposes when the Agency determines that this is consistent with its verification requirements; and
 - (iv) a special material balance area may be established at the request of the State around a process step involving commercially sensitive information;
- (c) to establish the nominal timing and procedures for taking of physical inventory of nuclear material for Agency accounting purposes;

- (d) to establish the records and reports requirements and records evaluation procedures;
- (e) to establish requirements and procedures for verification of the quantity and location of nuclear material; and
- (f) to select appropriate combinations of containment and surveillance methods and techniques and the strategic points at which they are to be applied.

The results of the examination of the design information shall be included in the Subsidiary Arrangements.

Article 47

Re-examination of design information

Design information shall be re-examined in the light of changes in operating conditions, of developments in safeguards technology or of experience in the application of verification procedures, with a view to modifying the action the Agency has taken pursuant to Article 46.

Article 48

Verification of design information

The Agency, in co-operation with the State, may send inspectors to facilities to verify the design information provided to the Agency pursuant to Articles 42-45, for the purposes stated in Article 46.

INFORMATION IN RESPECT OF NUCLEAR MATERIAL OUTSIDE FACILITIES

Article 49

The Agency shall be provided with the following information when nuclear material is to be customarily used outside facilities, as applicable:

- (a) a general description of the use of the nuclear material, its geographic location, and the user's name and address for routine business purposes; and
- (b) a general description of the existing and proposed procedures for nuclear material accountancy and control, including organizational responsibility for material accountancy and control.

The Agency shall be informed, on a timely basis, of any change in the information provided to it under this Article.

Article 50

The information provided to the Agency pursuant to Article 49 may be used, to the extent relevant, for the purposes set out in Article 46(b)-(f).

RECORDS SYSTEM

General provisions

Article 51

In establishing its system of materials control as referred to in Article 7, the State shall arrange that records are kept in respect of each material balance area. The records to be kept shall be described in the Subsidiary Arrangements.

Article 52

The State shall make arrangements to facilitate the examination of records by inspectors, particularly if the records are not kept in English, French, Russian or Spanish.

Article 53

Records shall be retained for at least five years.

Article 54

Records shall consist, as appropriate, of:

- (a) accounting records of all nuclear material subject to safeguards under this Agreement; and
- (b) operating records for facilities containing such nuclear material.

Article 55

The system of measurements on which the records used for the preparation of reports are based shall either conform to the latest international standards or be equivalent in quality to such standards.

Accounting records

Article 56

The accounting records shall set forth the following in respect of each material balance area:

- (a) all inventory changes, so as to permit a determination of the book inventory at any time;
- (b) all measurement results that are used for determination of the physical inventory; and
- (c) all adjustments and corrections that have been made in respect of inventory changes, book inventories and physical inventories.

Article 57

For all inventory changes and physical inventories the records shall show, in respect of each batch of nuclear material: material identification, batch data and source data. The records shall account for uranium, thorium and plutonium separately in each batch of nuclear material. For each inventory change, the date of the inventory change and, when appropriate, the originating material balance area and the receiving material balance area or the recipient, shall be indicated.

Article 58

Operating records

The operating records shall set forth, as appropriate, in respect of each material balance area:

- (a) those operating data which are used to establish changes in the quantities and composition of nuclear material;
- (b) the data obtained from the calibration of tanks and instruments and from sampling and analyses, the procedures to control the quality of measurements and the derived estimates of random and systematic error;

- (c) a description of the sequence of the actions taken in preparing for, and in taking, a physical inventory, in order to ensure that it is correct and complete; and
- (d) a description of the actions taken in order to ascertain the cause and magnitude of any accidental or unmeasured loss that might occur.

REPORTS SYSTEM

General provisions

Article 59

The State shall provide the Agency with reports as detailed in Articles 60-69 in respect of nuclear material subject to safeguards under this Agreement.

Article 60

Reports shall be made in English, French, Russian or Spanish, except as otherwise specified in the Subsidiary Arrangements.

Article 61

Reports shall be based on the records kept in accordance with Articles 51-58 and shall consist, as appropriate, of accounting reports and special reports.

Accounting reports

Article 62

The Agency shall be provided with an initial report on all nuclear material subject to safeguards under this Agreement. The initial report shall be dispatched by the State to the Agency within thirty days of the last day of the calendar month in which this Agreement enters into force, and shall reflect the situation as of the last day of that month.

Article 63

The State shall provide the Agency with the following accounting reports for each material balance area:

- (a) inventory change reports showing all changes in the inventory of nuclear material. The reports shall be dispatched as soon as possible and in any event within thirty days after the end of the month in which the inventory changes occurred or were established; and
- (b) material balance reports showing the material balance based on a physical inventory of nuclear material actually present in the material balance area. The reports shall be dispatched as soon as possible and in any event within thirty days after the physical inventory has been taken.

The reports shall be based on data available as of the date of reporting and may be corrected at a later date, as required.

Article 64

Inventory change reports shall specify identification and batch data for each batch of nuclear material, the date of the inventory change and, as appropriate, the originating material balance area and the receiving material balance area or the recipient. These reports shall be accompanied by concise notes:

- (a) explaining the inventory changes, on the basis of the operating data contained in the operating records provided for under Article 58(a); and
- (b) describing, as specified in the Subsidiary Arrangements, the anticipated operational programme, particularly the taking of a physical inventory.

Article 65

The State shall report each inventory change, adjustment and correction, either periodically in a consolidated list or individually. Inventory changes shall be reported in terms of batches. As specified in the Subsidiary Arrangements, small changes in inventory of nuclear material, such as transfers of analytical samples, may be combined in one batch and reported as one inventory change.

Article 66

The Agency shall provide the State with semi-annual statements of book inventory of nuclear material subject to safeguards under this Agreement, for each material balance area, as based on the inventory change reports for the period covered by each such statement.

Article 67

Material balance reports shall include the following entries, unless otherwise agreed by the State and the Agency:

- (a) beginning physical inventory;
- (b) inventory changes (first increases, then decreases);
- (c) ending book inventory;
- (d) shipper/receiver differences;
- (e) adjusted ending book inventory;
- (f) ending physical inventory; and
- (g) material unaccounted for.

A statement of the physical inventory, listing all batches separately and specifying material identification and batch data for each batch, shall be attached to each material balance report.

Article 68

Special reports

The State shall make special reports without delay:

- (a) if any unusual incident or circumstances lead the State to believe that there is or may have been loss of nuclear material that exceeds the limits specified for this purpose in the Subsidiary Arrangements; or
- (b) if the containment has unexpectedly changed from that specified in the Subsidiary Arrangements to the extent that unauthorized removal of nuclear material has become possible.

Article 69**Amplification and clarification of reports**

If the Agency so requests, the State shall provide it with amplifications or clarifications of any report, in so far as relevant for the purpose of safeguards.

INSPECTIONS**Article 70****General provisions**

The Agency shall have the right to make inspections as provided for in Articles 71-82.

Purposes of inspections**Article 71**

The Agency may make ad hoc inspections in order to:

- (a) verify the information contained in the initial report on the nuclear material subject to safeguards under this Agreement;
- (b) identify and verify changes in the situation which have occurred since the date of the initial report; and
- (c) identify, and if possible verify the quantity and composition of, nuclear material in accordance with Articles 93 and 96, before its transfer out of or upon its transfer into the State.

Article 72

The Agency may make routine inspections in order to:

- (a) verify that reports are consistent with records;
- (b) verify the location, identity, quantity and composition of all nuclear material subject to safeguards under this Agreement; and
- (c) verify information on the possible causes of material unaccounted for, shipper/receiver differences and uncertainties in the book inventory.

Article 73

Subject to the procedures laid down in Article 77, the Agency may make special inspections:

- (a) in order to verify the information contained in special reports; or
- (b) if the Agency considers that information made available by the State, including explanations from the State and information obtained from routine inspections, is not adequate for the Agency to fulfil its responsibilities under this Agreement.

An inspection shall be deemed to be special when it is either additional to the routine inspection effort provided for in Articles 78-82 or involves access to information or locations in addition to the access specified in Article 76 for ad hoc and routine inspections, or both.

Scope of inspections

Article 74

For the purposes specified in Articles 71-73, the Agency may:

- (a) examine the records kept pursuant to Articles 51-58;
- (b) make independent measurements of all nuclear material subject to safeguards under this Agreement;
- (c) verify the functioning and calibration of instruments and other measuring and control equipment;
- (d) apply and make use of surveillance and containment measures; and
- (e) use other objective methods which have been demonstrated to be technically feasible.

Article 75

Within the scope of Article 74, the Agency shall be enabled:

- (a) to observe that samples at key measurement points for material balance accountancy are taken in accordance with procedures which produce representative samples, to observe the treatment and analysis of the samples and to obtain duplicates of such samples;
- (b) to observe that the measurements of nuclear material at key measurement points for material balance accountancy are representative, and to observe the calibration of the instruments and equipment involved;
- (c) to make arrangements with the State that, if necessary:
 - (i) additional measurements are made and additional samples taken for the Agency's use;
 - (ii) the Agency's standard analytical samples are analysed;
 - (iii) appropriate absolute standards are used in calibrating instruments and other equipment; and
 - (iv) other calibrations are carried out;
- (d) to arrange to use its own equipment for independent measurement and surveillance, and if so agreed and specified in the Subsidiary Arrangements to arrange to install such equipment;
- (e) to apply its seals and other identifying and tamper-indicating devices to containments, if so agreed and specified in the Subsidiary Arrangements; and
- (f) to make arrangements with the State for the shipping of samples taken for the Agency's use.

Access for inspections

Article 76

- (a) For the purposes specified in Article 71(a) and (b) and until such time as the strategic points have been specified in the Subsidiary Arrangements, the Agency inspectors shall have access

to any location where the initial report or any inspections carried out in connection with it indicate that nuclear material is present;

- (b) For the purposes specified in Article 71(c) the inspectors shall have access to any location of which the Agency has been notified in accordance with Articles 92(d)(iii) or 95(d)(iii);
- (c) For the purposes specified in Article 72 the inspectors shall have access only to the strategic points specified in the Subsidiary Arrangements and to the records maintained pursuant to Articles 51-58; and
- (d) In the event of the State concluding that any unusual circumstances require extended limitations on access by the Agency, the State and the Agency shall promptly make arrangements with a view to enabling the Agency to discharge its safeguards responsibilities in the light of these limitations. The Director General shall report each such arrangement to the Board.

Article 77

In circumstances which may lead to special inspections for the purposes specified in Article 73 the State and the Agency shall consult forthwith. As a result of such consultations the Agency may:

- (a) make inspections in addition to the routine inspection effort provided for in Articles 78-82, and
- (b) obtain access, in agreement with the State, to information or locations in addition to those specified in Article 76. Any disagreement concerning the need for additional access shall be resolved in accordance with Articles 21 and 22; in case action by the State is essential and urgent, Article 18 shall apply.

Frequency and intensity of routine inspections

Article 78

The Agency shall keep the number, intensity and duration of routine inspections, applying optimum timing, to the minimum consistent with the effective implementation of the safeguards procedures set forth in this Agreement, and shall make the optimum and most economical use of inspection resources available to it

Article 79

The Agency may carry out one routine inspection per year in respect of facilities and material balance areas outside facilities with a content or annual throughput, whichever is greater, of nuclear material not exceeding five effective kilograms.

Article 80

The number, intensity, duration, timing and mode of routine inspections in respect of facilities with a content or annual throughput of nuclear material exceeding five effective kilograms shall be determined on the basis that in the maximum or limiting case the inspection regime shall be no more intensive than is necessary and sufficient to maintain continuity of knowledge of the flow and inventory of nuclear material, and the maximum routine inspection effort in respect of such facilities shall be determined as follows:

- (a) for reactors and sealed storage installations the maximum total of routine inspection per year shall be determined by allowing one sixth of a man-year of inspection for each such facility;

- (b) for facilities, other than reactors or sealed storage installations, involving plutonium or uranium enriched to more than 5%, the maximum total of routine inspection per year shall be determined by allowing for each such facility $30 \times \sqrt{E}$ man-days of inspection per year, where E is the inventory or annual throughput of nuclear material, whichever is greater, expressed in effective kilograms. The maximum established for any such facility shall not, however, be less than 1.5 man-years of inspection; and
- (c) for facilities not covered by paragraphs (a) or (b), the maximum total of routine inspection per year shall be determined by allowing for each such facility one third of a man-year of inspection plus $0.4 \times E$ man-days of inspection per year, where E is the inventory or annual throughput of nuclear material, whichever is greater, expressed in effective kilograms.

The State and the Agency may agree to amend the figures for the maximum inspection effort specified in this Article, upon determination by the Board that such amendment is reasonable.

Article 81

Subject to Articles 78-80 the criteria to be used for determining the actual number, intensity, duration, timing and mode of routine inspections in respect of any facility shall include:

- (a) the form of the nuclear material, in particular, whether the nuclear material is in bulk form or contained in a number of separate items; its chemical composition and, in the case of uranium, whether it is of low or high enrichment; and its accessibility;
- (b) the effectiveness of the State's accounting and control system, including the extent to which the operators of facilities are functionally independent of the State's accounting and control system; the extent to which the measures specified in Article 32 have been implemented by the State; the promptness of reports provided to the Agency; their consistency with the Agency's independent verification; and the amount and accuracy of the material unaccounted for, as verified by the Agency;
- (c) characteristics of the State's nuclear fuel cycle, in particular, the number and types of facilities containing nuclear material subject to safeguards, the characteristics of such facilities relevant to safeguards, notably the degree of containment; the extent to which the design of such facilities facilitates verification of the flow and inventory of nuclear material; and the extent to which information from different material balance areas can be correlated;
- (d) international interdependence, in particular, the extent to which nuclear material is received from or sent to other States for use or processing; any verification activities by the Agency in connection therewith; and the extent to which the State's nuclear activities are interrelated with those of other States; and
- (e) technical developments in the field of safeguards, including the use of statistical techniques and random sampling in evaluating the flow of nuclear material.

Article 82

The State and the Agency shall consult if the State considers that the inspection effort is being deployed with undue concentration on particular facilities.

Notice of inspections

Article 83

The Agency shall give advance notice to the State before arrival of inspectors at facilities or material balance areas outside facilities; as follows:

- (a) for ad hoc inspections pursuant to Article 71(c), at least 24 hours; for those pursuant to Article 71(a) and (b) as well as the activities provided for in Article 48, at least one week;
- (b) for special inspections pursuant to Article 73, as promptly as possible after the State and the Agency have consulted as provided for in Article 77, it being understood that notification of arrival normally will constitute part of the consultations; and
- (c) for routine inspections pursuant to Article 72, at least 24 hours in respect of the facilities referred to in Article 80(b) and sealed storage installations containing plutonium or uranium enriched to more than 5%, and one week in all other cases.

Such notice of inspections shall include the names of the inspectors and shall indicate the facilities and the material balance areas outside facilities to be visited and the periods during which they will be visited. If the inspectors are to arrive from outside the State the Agency shall also give advance notice of the place and time of their arrival in the State.

Article 84

Notwithstanding the provisions of Article 83, the Agency may, as a supplementary measure, carry out without advance notification a portion of the routine inspections pursuant to Article 80 in accordance with the principle of random sampling. In performing any unannounced inspections, the Agency shall fully take into account any operational programme provided by the State pursuant to Article 64(b). Moreover, whenever practicable, and on the basis of the operational programme, it shall advise the State periodically of its general programme of announced and unannounced inspections, specifying the general periods when inspections are foreseen. In carrying out any unannounced inspections, the Agency shall make every effort to minimize any practical difficulties for the State and for facility operators, bearing in mind the relevant provisions of Articles 44 and 89. Similarly the State shall make every effort to facilitate the task of the inspectors.

Designation of inspectors

Article 85

The following procedures shall apply to the designation of inspectors:

- (a) the Director General shall inform the State in writing of the name, qualifications, nationality, grade and such other particulars as may be relevant, of each Agency official he proposes for designation as an inspector for the State;
- (b) the State shall inform the Director General within thirty days of the receipt of such a proposal whether it accepts the proposal;
- (c) the Director General may designate each official who has been accepted by the State as one of the inspectors for the State, and shall inform the State of such designations; and
- (d) the Director General, acting in response to a request by the State or on his own initiative, shall immediately inform the State of the withdrawal of the designation of any official as an inspector for the State.

However, in respect of inspectors needed for the activities provided for in Article 48 and to carry out ad hoc inspections pursuant to Article 71(a) and (b) the designation procedures shall be completed if possible within thirty days after the entry into force of this Agreement. If such designation appears impossible within this time limit, inspectors for such purposes shall be designated on a temporary basis.

Article 86

The State shall grant or renew as quickly as possible appropriate visas, where required, for each inspector designated for the State.

Conduct and visits of inspectors

Article 87

Inspectors, in exercising their functions under Articles 48 and 71-75, shall carry out their activities in a manner designed to avoid hampering or delaying the construction, commissioning or operation of facilities, or affecting their safety. In particular inspectors shall not operate any facility themselves or direct the staff of a facility to carry out any operation. If inspectors consider that in pursuance of Articles 74 and 75, particular operations in a facility should be carried out by the operator, they shall make a request therefor

Article 88

When inspectors require services available in the State, including the use of equipment, in connection with the performance of inspections, the State shall facilitate the procurement of such services and the use of such equipment by inspectors.

Article 89

The State shall have the right to have inspectors accompanied during their inspections by representatives of the State, provided that inspectors shall not thereby be delayed or otherwise impeded in the exercise of their functions.

STATEMENTS ON THE AGENCY'S VERIFICATION ACTIVITIES

Article 90

The Agency shall inform the State of:

- (a) the results of inspections, at intervals to be specified in the Subsidiary Arrangements; and
- (b) the conclusions it has drawn from its verification activities in the State, in particular by means of statements in respect of each material balance area, which shall be made as soon as possible after a physical inventory has been taken and verified by the Agency and a material balance has been struck.

INTERNATIONAL TRANSFERS

Article 91

General provisions

Nuclear material subject or required to be subject to safeguards under this Agreement which is transferred internationally shall, for purposes of this Agreement, be regarded as being the responsibility of the State:

- (a) in the case of import into the State, from the time that such responsibility ceases to lie with the exporting State, and no later than the time at which the material reaches its destination; and
- (b) in the case of export out of the State, up to the time at which the recipient State assumes such responsibility, and no later than the time at which the nuclear material reaches its destination.

The point at which the transfer of responsibility will take place shall be determined in accordance with suitable arrangements to be made by the States concerned. Neither the State nor any other State shall be deemed to have such responsibility for nuclear material merely by reason of the fact that the nuclear material is in transit on or over its territory, or that it is being transported on a ship under its flag or in its aircraft.

Transfers out of the State

Article 92

- (a) The State shall notify the Agency of any intended transfer out of the State of nuclear material subject to safeguards under this Agreement if the shipment exceeds one effective kilogram, or if, within a period of three months, several separate shipments are to be made to the same State, each of less than one effective kilogram but the total of which exceeds one effective kilogram.
- (b) Such notification shall be given to the Agency after the conclusion of the contractual arrangements leading to the transfer and normally at least two weeks before the nuclear material is to be prepared for shipping.
- (c) The State and the Agency may agree on different procedures for advance notification.
- (d) The notification shall specify:
 - (i) the identification and, if possible, the expected quantity and composition of the nuclear material to be transferred, and the material balance area from which it will come;
 - (ii) the State for which the nuclear material is destined;
 - (iii) the dates on and locations at which the nuclear material is to be prepared for shipping;
 - (iv) the approximate dates of dispatch and arrival of the nuclear material; and
 - (v) at what point of the transfer the recipient State will assume responsibility for the nuclear material for the purpose of this Agreement, and the probable date on which that point will be reached.

Article 93

The notification referred to in Article 92 shall be such as to enable the Agency to make, if necessary, an ad hoc inspection to identify, and if possible verify the quantity and composition of, the nuclear material before it is transferred out of the State and, if the Agency so wishes or the State so requests, to affix seals to the nuclear material when it has been prepared for shipping. However, the transfer of the nuclear material shall not be delayed in any way by any action taken or contemplated by the Agency pursuant to such a notification.

Article 94

If the nuclear material will not be subject to Agency safeguards in the recipient State, the State shall make arrangements for the Agency to receive, within three months of the time when the recipient State accepts responsibility for the nuclear material from the State, confirmation by the recipient State of the transfer.

Transfers into the State

Article 95

- (a) The State shall notify the Agency of any expected transfer into the State of nuclear material required to be subject to safeguards under this Agreement if the shipment exceeds one effective kilogram, or if, within a period of three months, several separate shipments are to be received from the same State, each of less than one effective kilogram but the total of which exceeds one effective kilogram.
- (b) The Agency shall be notified as much in advance as possible of the expected arrival of the nuclear material, and in any case not later than the date on which the State assumes responsibility for the nuclear material.
- (c) The State and the Agency may agree on different procedures for advance notification.
- (d) The notification shall specify:
 - (i) the identification and, if possible, the expected quantity and composition of the nuclear material;
 - (ii) at what point of the transfer the State will assume responsibility for the nuclear material for the purpose of this Agreement, and the probable date on which that point will be reached; and
 - (iii) the expected date of arrival, the location where, and the date on which, the nuclear material is intended to be unpacked.

Article 96

The notification referred to in Article 95 shall be such as to enable the Agency to make, if necessary, an ad hoc inspection to identify, and if possible verify the quantity and composition of, the nuclear material at the time the consignment is unpacked. However, unpacking shall not be delayed by any action taken or contemplated by the Agency pursuant to such a notification.

Article 97

Special reports

The State shall make a special report as envisaged in Article 68 if any unusual incident or circumstances lead the State to believe that there is or may have been loss of nuclear material, including the occurrence of significant delay, during an international transfer.

DEFINITIONS

Article 98

For the purposes of this Agreement:

- A. adjustment means an entry into an accounting record or a report showing a shipper/receiver difference or material unaccounted for.
- B. annual throughput means, for the purposes of Articles 79 and 80, the amount of nuclear material transferred annually out of a facility working at nominal capacity.

C. batch means a portion of nuclear material handled as a unit for accounting purposes at a key measurement point and for which the composition and quantity are defined by a single set of specifications or measurements. The nuclear material may be in bulk form or contained in a number of separate items.

D. batch data means the total weight of each element of nuclear material and, in the case of plutonium and uranium, the isotopic composition when appropriate. The units of account shall be as follows:

- (a) grams of contained plutonium;
- (b) grams of total uranium and grams of contained uranium-235 plus uranium-233 for uranium enriched in these isotopes; and
- (c) kilograms of contained thorium, natural uranium or depleted uranium.

For reporting purposes the weights of individual items in the batch shall be added together before rounding to the nearest unit.

E. book inventory of a material balance area means the algebraic sum of the most recent physical inventory of that material balance area and of all inventory changes that have occurred since that physical inventory was taken.

F. correction means an entry into an accounting record or a report to rectify an identified mistake or to reflect an improved measurement of a quantity previously entered into the record or report. Each correction must identify the entry to which it pertains.

G. effective kilogram means a special unit used in safeguarding nuclear material. The quantity in effective kilograms is obtained by taking:

- (a) for plutonium, its weight in kilograms;
- (b) for uranium with an enrichment of 0.01 (1%) and above, its weight in kilograms multiplied by the square of its enrichment;
- (c) for uranium with an enrichment below 0.01 (1%) and above 0.005 (0.5%), its weight in kilograms multiplied by 0.0001; and
- (d) for depleted uranium with an enrichment of 0.005 (0.5%) or below, and for thorium, its weight in kilograms multiplied by 0.00005.

H. enrichment means the ratio of the combined weight of the isotopes uranium-233 and uranium-235 to that of the total uranium in question.

I. facility means:

- (a) a reactor, a critical facility, a conversion plant, a fabrication plant, a reprocessing plant, an isotope separation plant or a separate storage installation; or
- (b) any location where nuclear material in amounts greater than one effective kilogram is customarily used.

J. inventory change means an increase or decrease, in terms of batches, of nuclear material in a material balance area; such a change shall involve one of the following:

- (a) increases:
 - (i) import;

- (ii) domestic receipt: receipts from other material balance areas, receipts from a non-safeguarded (non-peaceful) activity or receipts at the starting point of safeguards;
 - (iii) nuclear production: production of special fissionable material in a reactor; and
 - (iv) de-exemption: re-application of safeguards on nuclear material previously exempted therefrom on account of its use or quantity.
- (b) decreases:
- (i) export;
 - (ii) domestic shipment: shipments to other material balance areas or shipments for a non-safeguarded (non-peaceful) activity;
 - (iii) nuclear loss: loss of nuclear material due to its transformation into other element(s) or isotope(s) as a result of nuclear reactions;
 - (iv) measured discard: nuclear material which has been measured, or estimated on the basis of measurements, and disposed of in such a way that it is not suitable for further nuclear use;
 - (v) retained waste: nuclear material generated from processing or from an operational accident, which is deemed to be unrecoverable for the time being but which is stored;
 - (vi) exemption: exemption of nuclear material from safeguards on account of its use or quantity; and
 - (vii) other loss: for example, accidental loss (that is, irretrievable and inadvertent loss of nuclear material as the result of an operational accident) or theft.
- K. key measurement point means a location where nuclear material appears in such a form that it may be measured to determine material flow or inventory. Key measurement points thus include, but are not limited to, the inputs and outputs (including measured discards) and storages in material balance areas.
- L. man-year of inspection means, for the purposes of Article 80, 300 man-days of inspection, a man-day being a day during which a single inspector has access to a facility at any time for a total of not more than eight hours.
- M. material balance area means an area in or outside of a facility such that:
- (a) the quantity of nuclear material in each transfer into or out of each material balance area can be determined; and
 - (b) the physical inventory of nuclear material in each material balance area can be determined when necessary, in accordance with specified procedures,
- in order that the material balance for Agency safeguards purposes can be established.
- N. material unaccounted for means the difference between book inventory and physical inventory.
- O. nuclear material means any source or any special fissionable material as defined in Article XX of the Statute. The term source material shall not be interpreted as applying to ore or ore residue. Any

determination by the Board under Article XX of the Statute after the entry into force of this Agreement which adds to the materials considered to be source material or special fissionable material shall have effect under this Agreement only upon acceptance by the State.

P. physical inventory means the sum of all the measured or derived estimates of batch quantities of nuclear material on hand at a given time within a material balance area, obtained in accordance with specified procedures.

Q. shipper/receiver difference means the difference between the quantity of nuclear material in a batch as stated by the shipping material balance area and as measured at the receiving material balance area.

R. source data means those data, recorded during measurement or calibration or used to derive empirical relationships, which identify nuclear material and provide batch data. Source data may include, for example, weight of compounds, conversion factors to determine weight of element, specific gravity, element concentration, isotopic ratios, relationship between volume and manometer readings and relationship between plutonium produced and power generated.

S. strategic point means a location selected during examination of design information where, under normal conditions and when combined with the information from all strategic points taken together, the information necessary and sufficient for the implementation of safeguards measures is obtained and verified; a strategic point may include any location where key measurements related to material balance accountancy are made and where containment and surveillance measures are executed.

P R O T O C O L

The State and the International Atomic Energy Agency (hereinafter referred to as "the Agency") have agreed as follows:

- (1) Until such time as the State has, in peaceful nuclear activities within its territory or under its jurisdiction or control anywhere,
 - (a) nuclear material in quantities exceeding the limits stated, for the type of material in question, in Article 37 of the Agreement between the State and the Agency for the Application of Safeguards in Connection with the Treaty on the Non-Proliferation of Nuclear Weapons (hereinafter referred to as "the Agreement"), or
 - (b) nuclear material in a facility as defined in the Definitions,the implementation of the provisions of Part II of the Agreement shall be held in abeyance, with the exception of Articles 33, 34, 39, 42 and 91.
- (2) The information to be reported pursuant to paragraphs (a) and (b) of Article 34 of the Agreement may be consolidated and submitted in an annual report; similarly, an annual report shall be submitted, if applicable, with respect to the import and export of nuclear material described in paragraph (c) of Article 34.
- (3) In order to enable the timely conclusion of the Subsidiary Arrangements provided for in Article 39 of the Agreement, the State shall notify the Agency sufficiently in advance of its having nuclear material in peaceful nuclear activities within its territory or under its jurisdiction or control anywhere in quantities that exceed the limits or six months before nuclear material is to be introduced into a facility, as referred to in section 1 hereof, whichever occurs first.

ПОСТОЈАНА МИСИЈА НА
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ПРИ
МЕЃУНАРОДНИТЕ ОРГАНЗАЦИИ
ВО ВИЕНА



PERMANENT MISSION OF THE REPUBLIC
OF MACEDONIA TO THE
INTERNATIONAL ORGANISATIONS
IN VIENNA

10 October 2000

Sir,

I have the honour to refer to your letter of 4 October 2000, to which was annexed the text containing standard conditions for the application of safeguards in connection with the Treaty on the Non-Proliferation of Nuclear Weapons, and in particular to paragraph 3 of the letter.

In this regard, I wish to confirm the acceptance of the Government of the Republic of Macedonia of the conditions as set forth in the Annex to your letter, and that your letter and this confirmatory letter shall constitute an Agreement for the Application of Safeguards in Connection with the Treaty on the Non-Proliferation of Nuclear Weapons and associated Protocol and shall also be considered as equivalent to signature of the above-mentioned Agreement and Protocol.

I have the honour to confirm that the above-mentioned Agreement and the related Protocol will enter into force on the date upon which the Agency receives the written confirmation on behalf of the Republic of Macedonia that the constitutional requirements for entry into force of the said Agreement have been met.

Accept, Sir, the assurances of my highest consideration.


Ogner Maleski
Ambassador

Permanent Representative

H.E. Mr. Mohamed ElBaradei
Director General
International Atomic Energy Agency
Wagramerstrasse 5
P.O. Box 100
A-1400 Vienna

4-10-2000

Господине,

Имам чест да се повикам на ратификацијата на Договорот за неширење на нуклеарното оружје од страна на поранешната југословенска Република Македонија (во понатамошниот текст "Државата") од 12 април 1995 година, и обврската на државите согласно членот 3 од Договорот да склучат сеопфатен заштитен договор со ИАЕА.

Во врска со горенаведеното, до вашата Влада доставувам Анекс кој содржи стандардни услови за примена на безбедносните мерки во врска со Договорот за неширење на нуклеарно оружје, и придружниот Протокол со кој

ќе се одложи примената на поголемиот дел од одредбите се до оној момент додека државата има, за мирнодопски нуклеарни активности на својата територија или надвор од неа, но под нејзина контрола,

(а) нуклеарен материјал во количини поголеми од органичувањата за видот на односниот материјал наведени во членот 37 од приложените стандардни услови, или,

(б) нуклеарен материјал во капацитет каков што е дефиниран во Дефинициите,

Предлагам, ова писмо на кое Анексот сочинува интегрален дел и одговорот на вашата Влада со кој се прифаќаат предложените услови, да претставуваат Спогодба за примена на гаранциите во врска со Договорот за неширење на нуклеарното оружје и придружниот Протокол, со што писмата ќе се сметаат за замена за потпис на наведената Спогодба и Протокол. Согласно членот 25 од Спогодбата, Спогодбата и Протоколот ќе стапат на сила на денот на приемот на писмено известување до Агенцијата со кое, во име на Владата на Државата се потврдува дека се исполнети уставните предуслови за нивно стапување во сила.

Господине, примете ги изразите на моето највисоко почитување.

Мохамед ЕлБарадеи с.р.
Генерален Директор

Х.Е. Огнен Малески
Постојан претставник на Република Македонија
при Меѓународната агенција за атомска енергија
ВИЕНА

СПОГОДБА ЗА ПРИМЕНА НА ГАРАНЦИИТЕ ВО ВРСКА СО ДОГОВОРОТ ЗА НЕШИРЕЊЕ НА НУКЛЕАРНОТО ОРУЖЈЕ

Бидејќи Државата е потписничка на Договорот за неширење на нуклеарното оружје, отворен за потпишување во Лондон, Москва и Вашингтон на 1 јули 1968 година, а кој влезе во сила на 5 март 1970 година;

Бидејќи став 1 на член III од Договорот гласи како што следува:

"Секоја страна договорничка која не поседува нуклеарно оружје ќе се обврзува дека ќе го прифати системот на контрола, како што е изложено во спогодбата за која ќе се водат преговори и која треба да се склучи со Меѓународната агенција за атомска енергија согласно со Статутот на Меѓународната агенција за атомска енергија и со нејзиниот систем на контрола, исклучиво со цел за проверување на извршувањето на нејзините обврски преземени по овој договор, за да се спречи користењето на нуклеарната енергија на нуклеарни оружја и други уреди за нуклеарни експлозивни наместо за мирољубиви цели. Процедурата за системот на контролата која се бара со овој член ќе се применува во однос на изворниот или специјалниот фисибилен материјал, било тој да се произведува, преработува или користи во каков и да е основен нуклеарен уред или вон од кој и да е таков уред. Системот на контролата што се

бара со овој член ќе се применува врз сите изворни или специјални фисибилни материјали во сите мирољубиви нуклеарни активности што се вршат на територијата на таква држава, кои се под нејзина јурисдикција, или се вршат под нејзина контрола на друго место".

Бидејќи Меѓународната агенција за атомска енергија (во натамошниот текст: Агенцијата) е овластена според член III на својот Статут да склучува такви спогодби:

Поради тоа Државата и Агенцијата се спогодија за следното:

ДЕЛ I

ОСНОВНИ ОБВРСКИ

Член 1

Државата се обврзува, според став 1 на член III од Договорот, да ги прифати гаранциите, согласно со условите на оваа спогодба за сите изворни или специјални фисибилни материјали во сите мирновременски нуклеарни активности на нејзината територија, под нејзина јурисдикција, или изведени под нејзин надзор на кое и да е друго место, а исклучиво со цел за проверка таквиот материјал да не се злоупотребува за нуклеарни оружја или за други нуклеарни експлозивни уреди.

ПРИМЕНА НА ГАРАНЦИИТЕ

Член 2

Агенцијата ќе има права и обврски да обезбеди гаранциите да се применуваат, согласно со условите на Спогодбата, врз сите изворни или специјални фисибилни материјали во сите мирновременски нуклеарни активности на територијата на Државата, под нејзина јурисдикција, или изведени под нејзин надзор на кое и да е друго место, со исклучива цел за проверка таквиот материјал да не се злоупотребува за нуклеарни оружја или за други нуклеарни експлозивни уреди.

СОРАБОТКА ПОМЕЃУ ДРЖАВАТА И АГЕНЦИЈАТА

Член 3

Државата и Агенцијата ќе соработуваат за да се олесни спроведувањето на гаранциите предвидени со оваа спогодба.

СПРОВЕДУВАЊЕ НА ГАРАНЦИИТЕ

Член 4

Гаранциите предвидени со оваа спогодба ќе се применуваат на таков начин што:

(а) да се избегне попречувањето на економскиот и технолошкиот развој на Државата или на меѓународната соработка во областа на мирновременските нуклеарни активности, вклучувајќи ја меѓународната размена на нуклеарни материјали;

(б) да се избегне неумесното мешање во мирновременските нуклеарни активности на Државата, а особено во погонот на постројките:

(ц) да биде во согласност со практиката на доброто управување потребно за економично и безбедно спроведување на нуклеарните активности.

Член 5

(а) Агенцијата ќе ги преземе сите мерки на претпазливост за да се заштитат комерцијалните и индустриските тајни и други доверливо информации за кои таа узнава преку спроведувањето на оваа спогодба.

(б) (I) Агенцијата нема да објави ниту да и достави на која и да е држава, организација или лице која и да е информација до која дошла спроведувајќи ја оваа спогодба, освен што специфични информации кои се однесуваат на нејзиното спроведување можат да му се дадат на Советот на гувернерите на Агенцијата (во натамошниот текст: Советот) и на оние членови од персоналот на Агенцијата на кое таквото сознание им е потребно поради нивните службени должности во врска со гаранциите, но и тоа само во потребната мера за Агенцијата да може да ги исполни своите обврски при спроведувањето на оваа спогодба.

(II) Концизни информации за нуклеарните материјали кои подлежат на гаранциите на Агенцијата според оваа спогодба можат да се објават врз основа на одлука на Советот, ако Државата се согласи со тоа.

Член 6

(а) Применувајќи ги гаранциите според оваа спогодба, Агенцијата во потполност ќе води сметка за технолошкиот развој на подрачјето на гаранциите и ќе вложи максимум напори за да обезбеди оптимална ефикасност во однос на трошоците, како и примена на принципот ефикасната контрола на текот на нуклеарниот материјал, кој подлежи на гаранциите според оваа Спогодба, да се врши со користење на инструментите и други техники во одредени стратегиски точки во онаа мера во која сегашната или идната технологија го дозволува тоа.

(б) За да се обезбеди оптимална ефикасност во однос на трошоците треба да се користат, на пример, такви средства какви што се:

(I) држење на материјалите во затворена просторија како начин да се дефинира зоната на материјалниот биланс за целите на пресметувањето;

(II) статистички техники и методи на земање на случајни мостри со цел за оцена на текот на нуклеарниот материјал;

(III) насочување на верификуваните постапки кон овие фази на циклусот на нуклеарното гориво кои го опфаќаат производството, преработката, користењето или складирањето на овој нуклеарен материјал од кој непосредно би можело да се направат нуклеарни оружја или други нуклеарни експлозивни уреди, а сведување на минимум на верификационите постапки во однос на другиот нуклеарен материјал, под услов ова да не ја попречува Агенцијата при применувањето на гаранциите според оваа спогодба.

НАЦИОНАЛЕН СИСТЕМ НА КОНТРОЛА НА МАТЕРИЈАЛИТЕ

Член 7

(а) Државата ќе оформи и ќе одржува систем на пресметување и контрола на вкупниот нуклеарен материјал кој подлежи на гаранциите според оваа спогодба.

(б) Агенцијата ќе ја примени гаранцијата на начин кои обезбедува да се верификуваат наодите на македонскиот систем, утврдувајќи дека не дошло до злоупотреба на нуклеарниот материјал -- од мирновременско користење на користење на нуклеарно оружје или за други нуклеарни експлозивни уреди. Верификациите на Агенцијата ќе ги опфати, *inter alia*, независните мерења и надгледувања што Агенцијата ги спроведува согласно со постапките специфицирани во II дел на оваа спогодба. Спроведувајќи ја верификацијата, Агенцијата ќе ја води должната грижа за техничката фикасност на македонскиот систем.

ОБЕЗБЕДУВАЊЕ НА АГЕНЦИЈАТА СО ИНФОРМАЦИИ

Член 8

(а) За да се обезбеди ефикасно спроведување на гаранциите според оваа спогодба, Државата, согласно со одредбите изложени во II дел на оваа спогодба, ќе ја снабди Агенцијата со информации за нуклеарниот материјал кој подлежи на гаранциите според оваа спогодба и за карактеристиките на постројките во врска со материјалот кој е под гаранции.

(б) (I) Агенцијата ќе бара само минимум информации и податоци согласно со извршувањето на нејзините обврски според оваа спогодба.

(II) Информациите кои се однесуваат на постројките ќе бидат оние минимално потребни за контрола на нуклеарниот материјал кој подлежи на гаранциите според оваа спогодба.

(ц) Ако Државата би барала така, Агенцијата ќе биде готова на почвата на Државата да ги испита проектните информации кои Државата ги смета исклучително осетливи. Таквите информации не треба физички да и се достават на Агенцијата, под услов тие да останат лесно достапни за натамошно испитување од страна на Агенцијата на почвата на Државата.

ИНСПЕКТОРИ НА АГЕНЦИЈАТА

Член 9

(а) (I) Агенцијата ќе обезбеди согласност од Република Државата во поглед на именувањето на инспектори на Агенцијата за Државата.

(II) Ако Државата, било по предлогот после, за некои именување или во кое и да е време откако некое именување било извршено, ќе стави свој приговор против именувањето, Агенцијата ќе и предложи на Државата алтернативно именување или именувања.

(III) Ако, како резултат на повторено одбивање од Државата да го прифати именувањето на инспектор на Агенцијата, дошло до

попречување на инспекциите што треба да се спроведат според Спогодбата, таквото одбивање би го разгледувал Советот по барање на генералниот директор, а со цел за преземање на соодветна акција од негова страна.

(б) Државата ќе преземе потребни чекори за на инспекторите на Агенцијата да им обезбеди ефикасно извршување на нивните должности според оваа спогодба.

(ц) Посетите и активностите на инспекторите на Агенцијата ќе бидат така организирани што:

(I) да ги сведат на минимум можните неугодности и пречки во однос на Државата и на мирновремените нуклеарни активности над кои се врши инспекција:

(II) да биде загарантирана заштитата на индустриските тајни или на кои и да било други доверливи информации за кои би узнале инспекторите.

ПРИВИЛЕГИИ И ИМУНИТЕТИ

Член 10

Врз Агенцијата (вклучувајќи го нејзиниот имот, фондовите и активата) и врз нејзините инспектори и другите службеници кои вршат функции според оваа Спогодба Државата ќе ги примени соодветните одредби на Спогодбата за привилегиите и имунитетите на Меѓународната агенција за атомска енергија.

ПРЕСТАНОК НА ГАРАНЦИИТЕ

Член 11

Трошење или разблажување на нуклеарниот материјал

Гаранциите ќе престанат за оној нуклеарен материјал кој подлежи на гаранциите, по утврдувањето од страна на Агенцијата дека материјалот бил потрошен, или дека бил разблажен на таков начин што повеќе да не е употреблив за каква и да е нуклеарна активност интересна од гледиште на гаранциите, или дека практично не може да се регенерира.

Член 12

Изнесување на нуклеарниот материјал од Државата

Државата ќе и даде на Агенцијата претходно известување за секој случај кога има намери да изнесе од Државата нуклеарен материјал кој подлежи на гаранциите според оваа спогодба, согласно со одредбите изложени во II дел на оваа спогодба. Агенцијата ќе ја оконча примената на гаранциите врз нуклеарниот материјал спорд оваа спогодба кога државата примач ќе ја прими одговорноста за него, како што е предвидено во II дел од оваа спогодба. Агенцијата ќе води евиденција за секој пренос и, таму каде што ќе одговара, за повторната примена на гаранциите врз пренесениот нуклеарен материјал.

Член 13
**Одредби за нуклеарниот материјал кој треба да се
користи за нуклеарни активности**

Таму каде што нуклеарниот материјал кој подлежи на гаранциите според оваа спогодба треба да се користи за ненуклеарни активности, како што е производството на легури или на керамика, Државата ќе се спогоди, со Агенцијата пред да се користи материјалот, за околностите под кои се гарантира таквиот материјал да можат да го окончаат:

**НЕПРИМЕНУВАЊЕ НА ГАРАНЦИИТЕ ВРЗ НУКЛЕАРЕН МАТЕРИЈАЛ
ШТО ЌЕ СЕ КОРИСТИ ЗА НЕМИРНОВРЕМЕНИ АКТИВНОСТИ**
Член 14

Ако Државата има намера да се користи со своето дискреционо право да употреби нуклеарен материјал за кој се бара примена на гаранциите според оваа спогодба за нуклеарна активност која не бара примена на гаранциите според оваа спогодба, ќе се применува следната постапка:

(a) Државата ќе ја извести Агенцијата за таа активност со јасна забелешка:

(i) дека користењето на нуклеарниот материјал за некоја незабранета воена активност нема да биде во судир со обврската што Државата можела да ја даде, а во однос на која се применуваат гаранциите на Агенцијата, дека нуклеарниот материјал ќе се користи само за мирновремена нуклеарна активност;

(ii) дека за текот на неприменувањето на гаранциите нуклеарниот материјал нема да се користи за производство на нуклеарно оружје или на други нуклеарни експлозивни уреди.

(б) Државата и Агенцијата ќе состават одреден аранжман, така што гаранциите предвидени со оваа спогодба нема да се применуваат само за времето додека нуклеарниот материјал биде во таква употреба. Со аранжманот, во границите на можностите, ќе се одреди периодот или околностите за време на кои нема да се применуваат гаранциите. Во секој случај, гаранциите предвидени со оваа спогодба ќе се применуваат веднаш откако нуклеарниот материјал повторно ќе се воведе во мирновремена нуклеарна активност. Агенцијата постојано ќе биде известувана за вкупното количество и за составот на таквиот нуклеарен материјал врз кој не се применуваат гаранциите во Државата, како и за секој извоз на таквиот материјал.

(ц) Секој аранжман ќе се состави во спогодба со Агенцијата. Таквата спогодба ќе се состави што е можно побргу и ќе се однесува само на такви работи како што се, *inter alia*, привремените и процедуралните одредби како и на аранжманите за извештаи, но нема да бара какво и да е одобрување ниту доверливи податоци за воената активност и за користењето на нуклеарниот материјал во неа.

ФИНАНСИИ

Член 15

Државата и Агенцијата ќе ги поднесуваат секоја своите трошоци што ќе ги имаат при извршувањето на своите соодветни обврски според оваа спогодба. Меѓутоа, ако Државата или лица под нејзина јурисдикција ќе имаат вонредни трошоци како резултата на некое одредено барање од страна на Агенцијата, Агенцијата ќе ги рефундира таквите трошоци под услов однапред да се согласи да постапи така. Во секој Случај Агенцијата ќе ги поднесува трошоците на сите дополнителни мерења или земања на мостри што инспекторите би ги барале.

ОДГОВОРНОСТ СПРЕМА ТРЕТИ ЛИЦА ЗА НУКЛЕАРНИ ШТЕТИ

Член 16

Државата ќе обезбеди, секоја заштита од одговорност спрема трети лица во поглед на нуклеарните штети, вклучувајќи го секое осигурување или некоја друга финансиска гаранција која може да се добие според нејзините закони или прописи, да се примени врз Агенцијата и нејзините службеници со цел за спроведување на оваа спогодба, на ист начин на кој таквата заштита се применува врз државјаните на Државата.

МЕЃУНАРОДНА ОДГОВОРНОСТ

Член 17

Секоја тужба на Државата во однос на Агенцијата или на Агенцијата во однос на Државата во поглед на која и да е штета која резултира од спроведувањето на гаранциите според оваа спогодба, а која штета не е произлезена од нуклеарен инцидент, ќе се решава согласно со меѓународното право.

МЕРКИ ВО ПОГЛЕД НА ВЕРИФИКАЦИЈА НА НЕЗЛОУПОТРЕБАТА

Член 18

Ако Советот, врз основа на извештајот од генералниот директор, одлучи дека некоја акција на Државата е важна и итна за да се обезбеди верификација дека нуклеарниот материјал кој подлежи на гаранциите според оваа спогодба не е злоупотребен за нуклеарни оружја или за други нуклеарни експлозивни уреди, Советот може да бара од Државата да ја преземе бараната акција без одлагање, независно од тоа дали веќе била поведена постапка за решавање на спорот според член 22 од оваа спогодба.

Член 19

Ако Советот по испитувањето на соодветната информација што ја добил од генералниот директор најде дека Агенцијата не е во состојба да верификува дека не дошло до злоупотреба на нуклеарниот материјал, за кој се бара да биде под гаранциите според оваа спогодба, за нуклеарни оружја или за други нуклеарни експлозивни уреди, тој може да ги поднесе

извештаите предвидени со член XII Ц од Статутот и исто така, таму каде што тоа е применливо, може да ги преземе другите мерки предвидени со тој член. При преземањето на таква акција Советот ќе води сметка за степенот на уверливоста што ја даваат мерките на применетите гаранции и на Државата ќе и ја даде секоја разумна можност да го увери Советот во спротивното.

ТОЛКУВАЊЕ И ПРИМЕНА НА СПОГОДБАТА И РЕШАВАЊЕ НА СПОРОВИ

Член 20

Државата и Агенцијата, на барање на која и да е од нив, ќе се посоветуваат за секое прашање што произлегува од толкувањето или од примената на оваа спогодба.

Член 21

Државата ќе има пораво да бара секое прашање произлезено од толкувањето или од примената на оваа спогодба да го разгледува Советот. Советот ќе ја повика Државата да учествува во дискусиите за кое и да е такво прашање поставено од страна на Советот.

Член 22

Секој спор произлезен од толкувањето или од примената на оваа спогодба, освен спор околу наодот на Советот според член 19 или акција на Советот во врска со таквиот наод што не е решен со проговарање или со некој друга постапка прифатена од Државата и Агенцијата, на барање на која и да е од нив ќе му биде поднесен на арбитражниот трибунал составен како што следува: Државата и Агенцијата ќе одредат по еден арбитер секоја, и двата арбитри вака одредени ќе го изберат третиот кој ќе биде претседател. Ако за 30 дена по барањето за арбитража било Државата било Агенцијата не одредиле арбитер, било Државата или Агенцијата може да бара од претседателот на Меѓународниот суд на правдата да назначи еден арбитер. Истата постапка ќе важи ако 30 дена по одредувањето или назначувањето на вториот арбитер третиот арбитер уште не бил избран. Мнозинството на членовите на арбитражниот трибунал ќе сочинуваат кворум и за секоја одлука ќе биде потребна согласност на два арбитри. Арбитражната постапка ќе ја одреди трибуланот. Одлуките на трибуналот ќе бидат задолжителни за Државата и за Агенцијата.

СУСПЕНДИРАЊЕ НА ПРИМЕНАТА НА ГАРАНЦИИТЕ НА АГЕНЦИЈАТА СПРЕМА ДРУГИ СПОГОДБИ

Член 23

Примената на гаранциите на Агенцијата во Државата спрема други спогодби со Агенцијата ќе се суспендира додека оваа спогодба е во сила: водејќи сметка дека останува во важност обврската на Државата од тие спогодби, да не ги користи предметите што со нив се опфатени на начин кој ја поддржува каква и да е воена намена.

АМАНДМАН КОН СПОГОДБАТА

Член 24

(а) Државата и Агенцијата, на барање на која и да е од нив, ќе се посоветуваат една со друга за амандманите кон оваа спогодба.

(б) За сите амандмани ќе биде потребна согласност од Државата и од Агенцијата.

(ц) Амандманите кон оваа спогодба ќе влезат во сила спрема истите услови како што влегува во сила и самата Спогодба.

(д) Генералниот директор веданш ќе ги извести сите земји членки на Агенцијата за секој амандман кон оваа спогодба.

ВЛЕГУВАЊЕ ВО СИЛА И ТРАЕЊЕ

Член 25

Оваа спогодба и Протоколот ќе влезе во сила оној ден кога Агенцијата ќе прими од Државата писмено известување и потврда согласно пропратното писмо. Генералниот директор веднаш ќе ги извести сите земји членки на Агенцијата за влегувањето во сила на оваа спогодба.

Член 26

Оваа спогодба ќе остане во сила се додека Државата биде потписничка на Договорот.

ДЕЛ II

УВОД

Член 27

Целта на овој дел од Спогодбата е да ги одреди постапките што треба да се применат при спроведувањето на одредбите на гаранциите од I дел.

ЦЕЛТА НА ГАРАНЦИИТЕ

Член 28

Целта на постапките на гаранциите изложени во овој дел на Спогодбата е навременото откривање на злоупотреба на значајни количества нуклеарен материјал кој наместо за мирновременски активности се употребува за производство на нуклеарно оружје или на други нуклеарни експлозивни уреди или за непознати цели, и спречување на таквата злоупотреба поради ризикот да биде на време откриена.

Член 29

Заради постигнување на целта изложена во член 28, а како мерка од основно значење, ќе се применува пресметување на материјалот напоредно со држењето на материјалот во затворена просторија и со надгледувањето како значајни комплементарни мерки.

Член 30

Техничкиот заклучок на верификационите активности на Агенцијата ќе биде во однос на секоја зона на материјалниот биланс,

искаж за количеството на неевидентираниот материјал во текот на еден одреден период, со наведување на границата на точноста за наведените количества материјал.

НАЦИОНАЛЕН СИСТЕМ ЗА ЕВИДЕНТИРАЊЕ И ЗА КОНТРОЛА НА НУКЛЕАРНИОТ МАТЕРИЈАЛ

Член 31

Согласно со член 7 Агенцијата при извршувањето на своите верификациони активности, во целост ќе го користи македонскиот систем на пресметување и контрола на вкупниот нуклеарен материјал кој подлежи на гаранциите според оваа спогодба и ќе го избегнува непотребното дуплирање на македонските активности во врска со пресметувањето и контролата.

Член 32

Македонскиот систем на пресметување и контрола на вкупниот нуклеарен материјал кој подлежи на гаранциите според оваа спогодба ќе биде заснован врз зоните на материјалниот биланс и, ако тоа е применливо и специфицирано во дополнителните аранжмани, ќе предвиди спроведување на такви мерки како што се:

(а) мерен систем за одредување на количествата на нуклеарниот материјал примен, произведен, пратен, изгубен или на некој друг начин иставен од инвентарот, и на количествата на инвентарот;

(б) оцена на прецизносата и точноста на мерењата и процена на несигурноста во мерењето;

(ц) постапки за утврдување, ревизија и оцена на разликите помеѓу мерењата на испорачувачот и примачот;

(д) постапки за спроведување на физичко инвентарисување;

(е) постапки за процена на акумулацијата на неизмерениот инвентар и на неизмерените загуби;

(ф) систем за регистрирање и за известување кој, за секоја зона на материјалниот биланс, ќе го покаже инвентарот на материјалниот биланс и промените во тој инвентар, вклучувајќи ги потврдите за приемот и за испораката од зоната на материјалниот биланс;

(г) одредби кои ќе обезбедат постапките и спроведувањето на пресметувањето да се вршат коректно;

(х) постапки за поднесување извештаи до Агенцијата, согласно со чл. 39 и 69.

ПОЧЕТНА ТОЧКА НА ПРИМЕНА НА ГАРАНЦИИТЕ

Член 33

Гаранциите од оваа спогодба нема да се применуваат врз материјалот при копање или преработка на руда.

Член 34

(а) Кога кој и да е материјал што содржи уран или ториум кој не достигнал степен на нуклеарен горивен циклус опишан во долниот став
(ц) директно или индиректно ќе извезе во некоја држава која нема

нуклеарно оружје. Државата ќе ја извести Агенцијата за неговото количество, составот и одредиштето, освен ако материјалот не е извозот за специфично нуклеарни цели.

(б) Кога кој и да е материјал што содржи уран или ториум кој не достигнал степен на нуклеарен горивен циклус опишан во долниот став (ц) ќе увезе, Државата ќе ја извести Агенцијата за неговото количество и составот, освен ако материјалот бил увезен за специфично нуклеарни цели.

(ц) Кога кој и да е нуклеарен материјал, со состав и чистота погодни за фабрикација на гориво или за изотопно збогатување ќе ја напушти постројката или фазата на процеот во која бил произведен, или кога таквиот нуклеарен материјал или кој и да е друг нуклеарен материјал произведен во некоја подоцнежна фаза нво нуклеарниот горивен циклус ќе се увезе во Државата, таквиот нуклеарен материјал ќе подлежи на постапките за примена на гаранциите специфицирани во оваа спогодба.

ОКОНЧУВАЊЕ НА ГАРАНЦИИТЕ

Член 35

(а) Гаранциите ќе се окончаат за нуклеарниот материјал кој подлежи на гаранциите според оваа спогодба, согласно со условите изложени во член 11. Таму каде што не се задоволени условите на тој член, или Државата, смета дека регенерацијата на нуклеарниот материјал од отпадоци за извесно време не е изводлива или пожелна, Државата и Агенцијата ќе се посветуваат за соодветните мерки на гаранција што треба да се применат.

(б) Гаранциите ќе се окончаат за нуклеарен материјал кој подлежи на гаранциите според оваа спогодба согласно со условите изложени во член 13, под услов Државата и Агенцијата да се согласат таквиот нуклеарен материјал практично да не може да се регенерира.

ИЗЗЕМАЊА ОД ГАРАНЦИИТЕ

Член 36

По барање на Државата, Агенцијата ќе из земе нуклеарен материјал, од гаранциите како што следува:

(а) специјален фисибилен материјал кога се користи во грам или помали количества како осетлив елемент во инструментите;

(б) нуклеарен материјал кога се користи за нуклеарни активности согласно со член 13, иако таквиот нуклеарен материјал може да се регенерира;

(ц) плутониум со изотопна концентрација на плутониум - 238 над 80%.

Член 37

По барање на Државата ќе го из земе од гаранциите нуклеарниот материјал кој инаку би подлегнал на гаранциите од оваа спогодба, под

услов вкупното количество на нуклеарниот материјал што било изземено во Државата согласно со овој член да не може во кое и да е време да надмине;

(а) вкупно еден килограм специјален фисибилен матријал кој може да се состои од една или повеќе следни ставки;

(I) плутониум;

(II) уран со збогатување од 0,2 (20%) или повеќе, земајќи притоа неговата тежина да се помножи со неговото збогатување;

(III) уран со збогатување под 0,2 (20%) или повеќе од природниот уран, кога неговата тежина ќе се помножи пет пати со квадратот на неговото збогатување;

(б) вкупно десет метрични тони природен уран и осиромашен уран со збогатување над 0,005 (0,5%);

(ц) дваесет метарски тони осиромашен уран со збогатување од 0,005 (0,5%) или помало;

(д) дваесет метарски тони ториум или некое поголемо количество што Советот на гувернерите може да го одреди за единствена примена.

Член 38

Ако изземениот нуклеарен материјал треба да се преработи или складира заедно со нуклеарниот материјал кој подлежи на гаранциите според оваа спогодба, ќе се преземат мерки повторно да се применат врз него гаранциите.

ДОПОЛНИТЕЛНИ АРАНЖМАНИ

Член 39

Државата и Агенцијата ќе состават Дополнителни аранжмани со кои ќе се специфицираат подробностите, до оние граници што се потребни Агенцијата да ги исполни на ефикасен и успешен начин своите обврски според оваа спогодба, за применување на постапките изложени во оваа спогодба. Дополнителните аранжмани можат да се прошират или изменат со договор помеѓу Државата и Агенцијата без амандман кон оваа спогодба.

Член 40

Дополнителните аранжмани ќе влезат во сила едновременно или што е можно побргу по влегувањето во сила на оваа спогодба. Државата и Агенцијата ќе вложат максимум напори да се постигне нивно влегување во сила за 90 дена по влегувањето во сила на оваа спогодба. Продолжувањето на тој период ќе бара согласност на Државата и Агенцијата, Државата веднаш ќе и ги достави на Агенцијата информациите потребни за составување на Дополнителните аранжмани. По влегувањето во сила на оваа спогодба, Агенцијата ќе има право да ги примени постапките во неа изложени во поглед на нуклеарниот материјал наведен во инвентарот што е пропишан со долниот член 41, дури и ако Дополнителните аранжмани уште не влегле во сила.

ИНВЕНТАР

Член 41

Врз основа на почетниот извештај од член 62 кој следува, Агенцијата ќе устрои еден единствен инвентар за сиот нуклеарен материјал во Државата кој подлежи на гаранциите според оваа спогодба,

без оглед на неговото потекло, и тој инвентар ќе го одржува врз база на извештаите што ќе уследат и на резултатите од нејзините верификациони активности. Копиите на инвентарот ќе и се стават на располагање на Државата во договорените интервали.

ПРОЕКТНИ ИНФОРМАЦИИ

Општи одредби

Член 42

Согласно со член 8 проектните информации во поглед постојните постројки ќе и се достават на Агенцијата во текот на дискусиите за Дополнителните аранжмани. Временските ограничувања за доставување на проектните информации во поглед на новите постројки ќе с утврдат во Дополнителните аранжмани и тие информации ќе се достават колку е можно пред воведување на нуклеарниот материјал во ова постројка.

Член 43

Проектните информации што треба да и се достават на Агенцијата, за секоја постројка кога и да е тоа применливо, ќе опфатат:

(а) опис на постројката, со наведување на нејзиниот општ карактер, на целта, номиналниот капацитет и географската локација, и име и адреса што треба да се употребуваат во секојдневниот деловен однос;

(б) опис на општиот распоред на постројката со означување, во границите на можностите, на формата, локацијата и текот на нуклеарниот материјал и општиот распоред на главните делови од опремата со кои се користи, се произведува или се преработува нуклеарниот материјал;

(ц) опис на карактеристиките на постројката што се од значење за пресметувањето на материјалот, за држењето на материјалот во затворена просторија и за надгледувањето;

(д) опис на постојните и предложените постапки за пресметување и контрола на нуклеарниот материјал во постројката со посебен осврт врз зоните на материјалниот биланс утврдени од страна на оператор, врз мерењето на текот и врз постапките за вршење на физичко инвентарисување.

Член 44

Другите информации од значење за применувањето на гаранциите исто така ќе и се доставуваат на Агенцијата за секоја постројка, особено оние што се однесуваат до организационата одговорност за пресметувањето на материјалот и за контролата. Државата ќе и достави на Агенцијата дополнителни информации за прописите што се однесуваат на здравствената заштита и сигурност, што Агенцијата ќе ги разгледа и кон кои инспекторите кај постројките ќе се придржуваат.

Член 45

На Агенцијата ќе и се достават на разгледување проектните информации за измените што се од значење за применувањето на

гаранциите, а ќе биде известена и за секоја промена во доставените податоци според член 44, доволно време однапред за ако треба да се приспособат постапките за примена на гаранциите.

Член 46

Целта на испитувањето на проектните информации

Проектните информации што и се доставени на Агенцијата ~~ќе~~ се користат за следните цели:

(а) да се утврдат карактеристиките на постројките и на нуклеарниот материјал што се од значење за применувањето на гаранциите врз нуклеарниот материјал, со доволно подробности за да се олесни верификацијата;

(б) да се одредат зоните на материјалниот биланс што ќе се користат за пресметковните цели на Агенцијата и да се одберат оние ~~не~~е стратегиски точки кои се клучни точки на мерењата, а кои ќе се користат за одредување на текот и инвентарот на нуклеарниот материјал. При одредувањето на такви зони на материјалниот биланс, Агенцијата, *inter alia*, ќе се користи со следните критериуми:

(i) големината на зоната на материјалниот биланс ќе се усогласи со точноста со која материјалниот биланс може да се установи;

(ii) при одредувањето на зоната на материјалниот биланс ќе се користи секоја можност за држење на материјалот во затворена просторија и за надгледување за да се олесни потполноста на мерењата на текот и на тој начин да се упрости применувањето на гаранциите а мерењата да се концентрираат на клучните точки;

(iii) извесен број зони на материјалниот биланс кои се користат во некои постројки или во јасно одредени локации можат да се спојат во една зона на материјалниот биланс која ќе се користи за пресметковните цели на Агенцијата кога Агенцијата ќе одлучи дека тоа е во согласност со нејзините верификациони барања;

(iv) специјална зона на материјалниот биланс по барање на Државата може да се основа околу некое стапување во процес кој опфаќа комерцијално осетливи информации;

(ц) да се утврдат алните временски рокови и постапките за вршење на физичкото инвентарисување, а за пресметковните цели на Агенцијата;

(д) да се утврдат барањата за документацијата и за извештаите и постапките за оцена на документацијата;

(е) да се утврдат барањата и постапките за верификација на количеството и местото каде што се наоѓа нуклеарниот материјал;

(ф) да се одберат соодветни комбинации на методи и техники за држење на материјалот во затворена просторија и за надзор, како и стратегиски точки во кои истите треба да се применат.

Резултатите на испитувањето на проектните информации ќе бидат вклучени во Дополнителните аранжмани.

Член 47

Дополнително испитување на проектните информации

Проектните информации дополнително ќе се испитаат во светлината на измените во погонските услови, во новите достигнувања во технологијата на гаранциите или на искуството во применувањето на верификационите постапки, а за модификување на акцијата што Агенцијата ја презела според горниот член 46.

Член 48

Верификација на проектните информации

Агенцијата, во соработка со Државата може да испрати инспектори во постројките да ги верификуваат проектните информации дадени на Агенцијата согласно со горните чл. 42 до 45 за целите изнесени во член 46.

ИНФОРМАЦИИ ЗА НУКЛЕАРНИОТ МАТЕРИЈАЛ ВО Н ОД ПОСТРОЈКИТЕ

Член 49

На Агенцијата ќе и се достават следните информации кога нуклеарниот материјал се користи на вообичаен начин вон од постројките, и тоа спрема потребата;

(а) општ опис на користењето на нуклеарниот материјал, на неговата географска локација и корисниковото име и адреса за секојдневни деловни цели;

(б) општ опис на постојните и предложените постапки за пресметување и контрола на нуклеарниот материјал, вклучувајќи ја организационата одговорност за пресметувањето и контролата на материјалот.

Агенцијата навремено ќе биде известувана за сите промени во информациите што и се доставуваат според овој член.

Член 50

Информациите доставени до Агенцијата според член 49 можат да се користат во онаа мера колку што тоа е потребно, за целите изнесени во член 46 (б) - (ф).

СИСТЕМ НА ДОКУМЕНТАЦИЈА

Општи одредби

Член 51

При основањето на овој систем за контрола на материјалот, како што е речено во член 7, Државата ќе уреди да се води документација за секоја зона на материјалниот биланс. Документацијата што треба да се чува ќе биде опишана во Дополнителните аранжмани.

Член 52

Државата ќе направи аранжмани со кои ќе се олесни испитувањето на документацијата од страна на инспекторите, особено ако документацијата не се води на англиски, француски, руски или шпански јазик.

Член 53

Документацијата ќе се чува најмалку пет години.

Член 54

Документацијата ќе се состои, според потребата, од:

- (а) документација за пресметувањето на својот нуклеарен материјал кој подлежи на гаранции според оваа спогодба;
- (б) погонска документација за постројките кои содржат таков нуклеарен материјал.

Член 55

Системот на мерењата врз кој се заснова документацијата која се користи за подготвување извештаи, ќе биде усогласен со најновите меѓународни стандарди или по квалитет ќе им одговара на таквите стандарди.

Документација за прсметувањето

Член 56

Документацијата за пресметувањето, за секоја зона на материјалниот биланс, ќе даде увид:

- (а) во сите измени во инвентарот, така што во секое време да може да се одреди книговодствениот инвентар;
- (б) во сите резултати на мерењата што се користат за одредување на физичкиот инвентар;
- (ц) во сите приспособувања и корекции извршени во поглед измената во инвентарот, на книговодствениот инвентар и на физичкиот инвентар.

Член 57

За секоја инвентарска измена и физичко инвентарисување во поглед на секоја маржа на нуклеарниот материјал, документацијата ќе ги покаже: идентификацијата на материјалот, податоците за маржата и изворните податоци. Во документацијата ќе се води сметка за уранот, ториумот и плутониумот одделно во секоја шаржа на нуклеарниот материјал. За секоја инвентарска измена ќе се наведе датумот на извршувањето на инвентарската измена, а според потреба, појдовната зона на материјалниот биланс и приемната зона на материјалниот биланс или примателот.

Член 58

Погонска документација

Погонската документација, според потреба, во поглед на секоја зона на материјалниот биланс ќе ги одржи:

- (а) оние погонски податоци што се користат за установување промени во количеството и во составот на нуклеарниот материјал;
- (б) податоците добиени при калибрацијата на резервоарите и инструментите и при земањето мостри и анализи, при постапката за

контрола на квалитетот на мерењата и изведената промена на случајните и систематските грешки.

(ц) опис на редоследот на постапките преземени при подготвувањето и вршењето на физичкото инвентарисување, за да се осигури тоа да биде точно и целосно;

(д) опис на постапките преземени заради утврдување на причината и големината на која и да е случајна или неизмерна загуба до која би можело да дојде.

СИСТЕМ НА ИЗВЕШТАИТЕ **Општи одредби** **Член 59**

Државата, според подробностите изнесени во чл. 60 до 69, ќе и доставува на Агенцијата извештаи за нуклеарниот материјал кој подлежи на гаранциите според оваа спогодба.

Член 60

Извештаите ќе се даваат на англиски, француски, руски и шпански јазик, освен ако не е поинаку одредено со Дополнителните аранжмани.

Член 61

Извештаите ќе бидат засновани врз документацијата водена согласно со чл. 51 до 58 и, по потреба, ќе се состојат од извештаи за пресметувањето и од специјални извештаи.

Извештаи за пресметувањето **Член 62**

На Агенцијата ќе и се достави почетниот извештај за вкупниот нуклеарен материјал кој подлежи на гаранциите според оваа спогодба. Почетниот извештај Државата ќе и го испрати на Агенцијата 30 дена по последниот ден на календарскиот месец во кој оваа спогодба влегува во сила, и ќе ја одразува состојбата од последниот ден на тој месец.

Член 63

Државата ќе и ги доставува на Агенцијата следните извештаи за пресметувањето за секоја зона на материјалниот биланс:

(а) извештаи за инвентарските измени кои ќе ги покажат сите промени во инвентарот на нуклеарниот материјал. Извештаите ќе се праќаат колку што е можно порано, а во секој случај 30 дена по истекот на месецот во кој дошло до инвентарски измени или во кој тие биле установени;

(б) извештаи за материјалниот биланс што го покажуваат материјалниот биланс заснован врз физичкото инвентарисување на нуклеарниот материјал навистина присутен во зоната на материјалниот биланс. Извештаите ќе се испратат колку што е можно порано, а во секој случај 30 дена по извршеното физичко инвентарисување.

Извештаите ќе се засноваат врз податоците расположиви на денот на известувањето и можат да се коригираат подоцна ако биде потребно.

Член 64

Извештаите за инвентарските измени ќе ги специфицираат идентификационите податоци и податоците за шаржата за секоја шаржа на нуклеарниот материјал, датумот на инвентарската измена и, ако е потребно, испратната зона на материјалниот биланс и приемната зона на материјалниот биланс или на примателот. Овие извештаи ќе бидат придружувани од концизни забелешки кои:

(а) ќе ги објаснат инвентарските измени врз основа на погонските податоци содржани во погонската докуменација предвидена со горниот член 58 (а):

(б) ќе ја опишат, како што е специфицирано во Дополнителните аранжмани, предвидената оперативна програма, особено вршењето на физичкото инвентарисување.

Член 65

Државата ќе известува за секоја инвентарска измена, приспособување или кориекција, било периодично преку еден заеднички список, или поединечно. За инвентарските измени ќе се известува според шаржите. Како што е специфицирано во Дополнителнит аранжмани, помалите измени во инвентарот на нуклеарниот материјал, како што е земањето на аналитички мостри, можат да се поврзат во една шаржа и да се соопштат како една инвентарска измена.

Член 66

Агенцијата ќе и доставува на Државата полугодишни соопштенија за книговодствениот инвентар на нуклеарниот материјал кој подлежи на гаранциите според оваа спогодба, за секоја зона на материјалниот биланс, а засновано врз извештаите за инвентарските измени за периодот опфатен со секое текво соопштение.

Член 67

Извештаите за материјалниот биланс ќе ги вклучат следните ставки, освен ако не е поинаку договорено помеѓу Државата и Агенцијата:

- (а) почетниот физички инвентар;
- (б) инвентарските измени (прво зголемувањата, потоа намалувањата);
- (ц) заклучниот книговодствен инвентар;
- (д) разликите помеѓу испорачувачот и примачот;
- (е) приспособениот заклучен книговодствен инвентар;
- (ф) заклучниот физички инвентар;
- (г) неевидентираниот материјал.

Соопштението за физичкиот инвентар кое ги набројува сите шаржи поединечно и ја специфицира идентификацијата на материјалот и податоците за шаржата за секоја шаржа, ќе биде припоено кон секој извештај за материјалниот биланс.

Член 68

Посебни извештаи

Државата ќе поднесува посебни извештаи без одлагање:

(а) доколку некој невообичаен инцидент или околност ја наведат Државата да поверува дека постои или дека можело да дојде до загуба на нуклеарен материјал кој ги надминува ограничувањата специфицирани за таа цел во Дополнителните аранжмани, или

(б) ако за материјал што се држи во затворена просторија состојбата неочекувано се изменила во однос на онаа специфицирана во Дополнителните аранжмани и тоа во толкава мера што неовластеното отстранување на нуклеарниот материјал да станало можно.

Член 69

Проширување и објаснување на извештаите

Ако Агенцијата така бара, Државата ќе и достави проширувања или објаснувања за секој извештај во онаа мера, до колку тие се однесуваат на целите на гаранциите.

ИНСПЕКЦИИ

Член 70

Општи одредби

Агенцијата ќе има право да врши инспекции како што е одредено во чл. 71 до 82.

Целите на инспекцијата

Член 71

Агенцијата може да врши ad hoc инспекции:

(а) за да ја верифицира информацијата содржана во почетниот извештај за нуклеарниот материјал кој подлежи на гаранциите според оваа спогодба;

(б) за да ги идентифицира и верифицира измените во ситуацијата што анстанала од датумот на почетниот извештај;

(ц) за да ги идентифицира а ако е можно да ги верифицира количеството и составот на нуклеарниот материјал согласно со чл. 93 и 96 кои следуваат, пред неговиот извоз од или неговиот увоз во Државата.

Член 72

Агенцијата може да врши рутински инспекции:

(а) за да верифицира дека извештаите се согласуваат со документацијата;

(б) за да ги верифицира локацијата, идентитетот, количеството и составот на вкупниот нуклеарен материјал кој подлежи на гаранциите според оваа спогодба;

(ц) за да ја верифицира информацијата за можните причини за постоење на неевидентен материјал, на разликите помеѓу испорачувачот и примачот и на неодреденостите во книговодствениот инвентар.

Член 73

Согласно со постапките изложени во член 77 кој следува, Агенцијата може да врши специјални инспекции:

(а) со цел да ги верифицира информациите содржани во посебни извештаи, или

(б) доколку Агенцијата смета дека информациите што Државата ги ставила на располагање, вклучувајќи ги и објаснувањата на Државата и информациите добиени по пат на рутински инспекции, не се доволни за Агенцијата за да ги изврши своите обврски според Спогодбата.

Инспекцијата ќе се смета како специјална, било да е додатна кон рутинските инспекции одредени со чл. 78 до 82 било да опфаќа пристап кон додатните информации или локации, освен оние специфицирани со член 76 за ад хос рутински инспекции, било за обата случаи.

Опсег на инспекциите

Член 74

За целите на специфицирани со членовите 71 до 73 Агенцијата може:

(а) да ја испита документацијата водена согласно со чл. 51 до 58;

(б) да изврши независни мерења на вкупниот нуклеарен материјал кој подлежи на гаранциите според оваа спогодба;

(ц) да ги верифицира функционирањето и калибрацијата на инструментите и на останатата мерна и контролна опрема;

(д) да ги применува и да се користи со мерките за надгледување и држење на материјал во затворена просторија;

(е) да користи други објективни методи што се покажале како технички погодни.

Член 75

Во рамките на член 74 Агенцијата ќе биде овластена:

(а) да внимава мострите на клучните точки на мерењата за утврдување на материјалниот биланс да се земаат согласно со постапките кои даваат репрезентативни мостри, да внимава на обработката и анализата на мострите и да добие дупликати од таквите мостри;

(б) да внимава мерењата на нуклеарниот материјал во клучните точки на мерењата за целите на утврдувањето на материјалниот биланс да бидат репрезентативни и да внимава на калибрацијата на потребните инструменти и опрема;

(ц) да направи аранжмани со Државата, со цел ако биде потребно;

(I) да се извршат дополнителни мерења и да се земат дополнителни мостри за потребите на Агенцијата;

(II) да се користат соодветни апсолутни стандарди при калибрацијата на инструментите и на другата опрема;

(IV) да се извршат останатите калибрации;

(д) да се обезбеди користење на сопствената опрема за независни мерења и надзор, и ако така е договорено и специфицирано во Дополнителните аранжмани - да уреди да се инсталира таква опрема;

(е) да ги користи своите печати и друга опрема за идентифицирање или откривање на провала при држењето на материјал во затворена просторија, ако така е договорено и специфицирано во Дополнителните аранжмани;

(ф) да направи аранжмани од Државата за превоз со мострите земени за потребите на Агенцијата.

Пристап за инспекции

Член 76

(а) За целите специфицирани во член 71 (а) и (б), а се до моментот кога ќе бидат специфицирани тратегиските точки во Дополнителните аранжмани, инспекторите на Агенцијата ќе имаат пристап кон секоја локација во која почетниот извештај или која и да е инспекција извршена во врска со него ќе покажат дека е присутен нуклеарен материјал;

(б) за целите специфицирани во член 71 (д) инспекторите ќе имаат пристап кон секоја локација за која Агенцијата била известена според член 92 (д) (III) и 95 (д) (III);

(ц) за целите специфицирани во член 72 инспекторите ќе имаат пристап само кон тратегиските точки специфицирани во Дополнителните аранжмани и во документацијата која се води согласно со чл. 51 до 58;

(д) во случај Државата да заклучи дека кои и да било невообичаени околности бараат проширување на ограничувањата во поглед на пристапот на Агенцијата, Државата и Агенцијата веднаш ќе направат аранжмани што ќе и овозможат на Агенцијата своите одговорности во поглед на гаранциите да ги изврши во светлината на овие ограничувања. За секој ваков аранжман генералниот директор ќе го известува Советот.

Член 77

Државата и Агенцијата веднаш ќе се посветуваат за околностите што би можеле да доведат до специјални инспекции за целите специфицирани во член 73. Како резултат на таквите советувања Агенцијата може:

(а) да изврши инспекции како дополние на рутинската инспекција одредена во чл. 78 до 82;

(б) да добие пристап, со согласност од Државата, кон дополнителните информации и локациите, покрај оние што се специфицирани во член 76. Секое недоразбирање во врска со потребата за дополнителен пристап ќе биде решено согласно со чл. 21 и 22; во случај акцијата од страна на Државата да биде важна и итна, ќе се применува член 18.

Зачетеност и интензитет на рутинските инспекции

Член 78

Агенцијата ќе го сведе бројот, интензитетот и траењето на рутинските инспекции на минимум кој одговара на ефикасноста

проведување на потапките за примена на гаранциите изложени во оваа спогодба, применувајќи оптимален временски период и користејќи се најоптимално и најекономично со обемот на инспекциите со кои располага.

Член 79

Агенцијата може годишно да изведе една рутинска инспекција на постројките и на зоните на материјалниот биланс надвор од постројките со содржина на нуклеарен материјал или со годишен проток, зависно од тоа што е поголемо, кој не надминува пет ефективни килограми.

Член 80

Бројот, интензитетот, траењето, временскиот распоред и начинот на рутинските инспекции во поглед на постројките со содржина или со годишен проток на нуклеарен материјал кој надминува пет ефективни килограми ќе се одредуваат на таква база што во максималниот или граничниот случај инспекцискиот режим да не биде поинтензивен отколку што е потребно и доволно за одржување на континуитетот во познавањето на текот и инвентарот на нуклеарниот материјал, а максималниот број рутински инспекции во поглед на таквите постројки ќе се одреди како што следува:

(а) за реактори и за запечатени складови максимумот на вкупните рутински инспекции годишно ќе се одреди сметајќи за секоја таква постројка по една шестина од човек-година инспекција;

(б) за постројки што не се реактори или запечатени складови, а во себе имаат плутониум или уран збогатен над 5%, максимум на вкупните рутински инспекции годишно ќе се одреди сметајќи за секоја таква постројка $30 \times E$ Г човек-дена инспекции годишно, при што E е инвентар или годишен проток на нуклеарен материјал, зависно од тоа што е поголемо, изразен во ефективни килограми. Максимумот утврден за секоја таква постројка, меѓутоа, нема да биде помал од 1,5 човек-година инспекција;

(ц) за постројките што не се опфатени со ставовите (а) или (б) максимумот на вкупните рутински инспекции годишно ќе се одреди сметајќи за секоја таква постројка една третина човек-година инспекција плус $0,4 \times E$ човек-ден инспекции годишна, при што E е инвентар или годишен проток на нуклеарен материјал, зависно од тоа што е поголемо, изразен во ефективни килограми.

Државата и Агенцијата можат да се сложат да се изменат бројките за максимални инспекции специфицирани во овој член по заклучокот на Советот на гувернерите дека таква измена е потребна.

Член 81

Согласно со чл. 78 до 80 критериумите што треба да се користат за одредување на вистинскиот број, интензитетот, траењето на временскиот распоред и начинот на изведувањето на рутинските инспекции за која и да е постројка ќе ги опфатат;

(а) Формата а нуклеарниот материјал, особено дали нуклеарниот материјал е во необликувана форма или е содржан во низа поединечни елементи; неговиот хемиски состав и во случајот со уран, дали е со ниско или високо збогатување, и неговата достапност;

(б) ефикасноста на македонскиот систем на евидентирање и контрола, вклучувајќи ги границите во кои операторите на нуклеарните постројки се независни од македонскиот систем на пресметување и контрола, обемот во кој мерките специфицирани во член 32 биле реализирани од страна Државата, ажурноста во поднесувањето на извештаите до Агенцијата, нивната усогласеност со независната верификација на Агенцијата -- како и количината и точноста во утврдувањето на неевидентираниот материјал онака како што е верифициран од страна на Агенцијата;

(ц) карактеристиките на македонскиот нуклеарен горивен циклус, особено бројот и типовите на постројки со нуклеарен материјал кој подлежи на гаранциите, карактеристиките на таквите постројки во однос на гаранциите, а особено до кој степен материјалот е затворен, границите до кои проектот на тие постројки ја олеснува верификацијата на текот и инвентарот на нуклеарниот материјал, како и обемот до кој информациите од различни зони на материјалниот биланс можат да се корегираат;

(д) меѓународната независност, особено обемот во кој нуклеарен материјал се прима од или се испаќа во други држави на користење или преработка; какви и да било верификациони активности на Агенцијата во врска со тоа и степенот до кој мирновременските нуклеарни активности на Државата заемно се поврзани со активностите на други држави;

(е) техничкиот развој во областа на гаранциите, вклучувајќи го користењето на статистички техники и земањето случајни мостри при оцената на текот на нуклеарниот материјал.

Член 82

Државата и Агенцијата ќе се посоветуваат во случај Државата да смета дека инспекцијата се изигрува со неумесна концентрација врз оддел и постројки.

Најавување на инспекциите

Член 83

Агенцијата претходно ќе и го најави на Државата доаѓањето на инспектори во постројките или во зоните на материјалниот биланс надвор од постројките, како што следува:

(а) за ad hoc инспекции согласно со член 71 (д) -- најмалку 24 часа порано, за оние согласно со член 71 (а) и (б) и за активности од член 48 -- најмалку една недела порано;

(б) за специјални инспекции согласно со член 73 -- што е можно порано откако Агенцијата и Државата се договориле како што тоа е

предвидено со член 77, а при тоа да се подразбира дека известувањето за доаѓањето нормално ќе претставува дел од договорот;

(ц) за рутински инспекции според член 72 -- најмалку 24 часа порано, во однос на постројките наведени во член 80 (б) и на запечатените складови што содржат плутониум или уран збогатен над 5%, а една недела порано во сите други случаи.

Таквото најавување на инспекции ќе ги содржи имињата на инспекторите и ќе ги наведе постројките и зоните на матријалниот биланс надвор од постројките што ќе бидат посетени и периодите во текот на кои истите ќе бидат посетени. Ако инспекторите треба да стигнат од место надвор од Државата. Агенцијата исто така однапред ќе извести за местото и времето на нивното пристигнување во Државата.

Член 84

Наспроти одредбите на член 83, како дополнителна мерка, без претходно најавување, Агенцијата може да изведе дел од рутинските инспекции според член 80, согласно со принципот на земање случајни мостри. При вршењето на која и да е ненајавена инспекција, Агенцијата во целост ќе ја земе предвид која и да е оперативна програма што Државата ја дава според член 64 (б). Освен тоа, кога и да е тоа погодно, а врз база на оперативната програма, таа периодично ќе ја известува Државата за својата општа програма на најавени и ненајавени инспекции, специфицирајќи ги општите периоди за кога се предвидуваат инспекции. При вршењето на која и да е ненајавена инспекција, Агенцијата ќе стори се од себе сите практични тешкотии за Државата и за операорите на постројките да ги свед ена минимум, водејќи сметка за соодветните одреби на чл. 44 и 89. Слично на тоа Државата ќе стори се од себе да им ја олесни задачата на инспекторите.

Изменување на инспектори

Член 85

При именувањето на инспектори ќе се применуваат следните постапки:

(а) генералниот директор по писмен пат ќе ја извести Државата за името, квалификациите, националноста, положбата и за други соодветни детали за секој службеник на Агенцијата што тој го предлага за именување како инспектор за Република Државата;

(б) Државата ќе го извести генералниот директор во рок од 30 дена по приемот на таквиот предлог дали го прифаќа предлогот;

(ц) генералниот директор може да го именува секој службеник што Државата го прифатила како еден од инспекторите за Државата и ќе ја извести Државата за таквите именувања;

(д) генералниот директор, дејствувајќи во одговор на барањето на Државата или на своја сопствена иницијатива, веднаш ќе ја извести Државата за повлекувањето на именувањето на кој и да е службеник како инспектор за Државата.

Меѓутоа, во поглед на инспекторите потребни за активностите од член 48 и за изведување на ad hoc инспекции според член 71 (а) и (б), постапките за именување ќе се завршат по можност, во рок од 30 дена по

влегувањето во сила на оваа спогодба. Ако такво именување се покаже како неможно во рамките на оваа временско ограничување, инспектори за вакви цели ќе се именуваат привремено.

Член 86

Државата ќе одобри или ќе обнови што е можно побргу соодветни визи, таму каде што треба, за секој инспектор именуван за Државата.

Однесување и посети на инспекторите

Член 87

Инспекторите при извршувањето на нивните функции според членовите 48 и 71 до 75, ќе ги извршуваат нивните активности на начин предвиден да се избегне попречување или одлагање на изградбата, одлагање на пуштањето во погон или на работата на постројки или загорзување на нивната безбедност. Особено, инспекторите нема да управуваат со која и да е постројка сами, ниту ќе му наредат на персоналот на некоја посторојка да изврши каква и да е операција. Ако инспекторите сметаат дека, согласно член 74 и 75, одредени операции во некој уред треба да изведе оператор, тие треба да поднесат барање за тоа.

Член 88

Ако на инспекторите им се потребни услуги со кои располага Државата, вклучувајќи користење на опрема, во врска со спроведувањето на инспекциите, државата ќе го олесни обезбедувањето на таквите услуги и употребата на опремата од страна на инспекторите.

Член 89

Државата има право, преку свои претставници да ги придружува инспекторите во текот на инспекциите, под услов инспекторите да не бидат задржувани или да се одлага извршувањето на нивните функции.

ИЗЈАВИ ЗА ВЕРИФИКАЦИОНИТЕ АКТИВНОСТИ НА АГЕНЦИЈАТА

Член 90

Агенцијата ќе ја извести државата за:

- а) резултатите од инспекциите во интервали што треба да се специфицираат во Дополнителните аранжмани;
- б) заклучоците што таа ги извела од своите верификациони активности во Државата, по пат на изјави во поглед на секоја зона на метријалниот биланс, дадени што е можно порано по физичкото инвентарирање, верификувано од страна на агенцијата и откако ќе биде утврден материјалниот биланс.

МЕЃУНАРОДНИ ПРЕНОСИ

Член 91

Општи одредби

Нуклеарниот материјал што подлежи или треба да подлежи на гаранциите на оваа Спогодба, а кој меѓународно се пренсува, ќе се смета за целите на оваа Спогодба, дека е одговорност на Државата:

а) во случај на увоз во Државата - од времето кога таквата одговорност престанува да важи за државата извозничка, а најдоцна до времето кога материјалот треба да пристигне до своето одредиште; и

б) во случај на извоз од Државата, до моментот кога земјата на приемот за презема одговорноста, а најдоцна до времето кога материјалот треба да пристигне до своето одредиште.

Местото на кое се одвива трансферот на одговорноста, ќе биде определено согласно соодветни договори меѓу земјите. Ниту една држава не може да се смета за одговорна за нуклеарен материјал само врз основа на фактот што преку нејзината територија транзитира тој материјал, или е транспортиран со брод кој плови под нејзино знаме или на нејзин воздухоплов.

Трансфери надвор од државата Член 92

а) Државата ќе ја извести Агенцијата за секја нејзина намера за трансфер надвор од Државата на материјал кој подлежи на гаранциите, доколку пратката надминува еден ефективен килограм, или во рок од три месеци, неколку посебни пратки треба да се извршат кон иста држава, при што секоја посебно не изнесува еден ефективен килограм, но вкупно ја надминува таа тежина.

б) таквото известување ќе и се достави на Агенцијата по склучувањето на договорните аранжмани кои водат кон изнесување, а обично најмалку две недели порано пред да се подготви нуклеарниот материјал за превоз;

ц) Државата и Агенцијата можат да се согласат за различни постапки за предходно известување;

д) Известувањето ќе ги специфицира:

- (i) идентификацијата и по можност, очекуваното количество и состав на нуклеарниот материјал што ќе се изнесе и заоната на материјалниот биланс од каде доаѓа;
- (ii) државата за која е наменет нуклеарниот материјал;
- (iii) датумите и локациите во кои нуклеарниот материјал треба да се поготви за превоз;
- (iv) приближните датуми на испраќањето и на пристигнувањето на нуклеарниот материјал;
- (v) во кој момент при превозот, државата примач ќе ја прими одговорноста за нуклеарниот материјал за целите на оваа Спогодба и веројатниот датум кога ќе дојде до тоа.

Член 93

Известувањето од член 92 ќе биде такво што Агенцијата ако затреба ќе биде во можност да изврши една ad hoc инспекција за да ги идентификува, и по можност да ги верификува количеството и составот на нуклеарниот материјал пред тој да биде изнесен од Државата, и доколку Агенцијата тоа го сака, или Државата тоа го бара, да стави пломба на нуклеарниот

материјал кога истиот ќе биде готов за превоз. Меѓутоа, изнесувањето на материјалот нема да се одложи на било кој начин поради акцијата која ќе ја преземе Агенцијата, или за која разгледувала да ја преземе согласно со таквото известување.

Член 94

Ако нуклеарниот материјал не подлежи на гаранциите на Агенцијата во државата на приемот, Државата, во рок од три месеци откако државата на прием ја прифатила одговорноста, ќе обезбеди за Агенцијата потврда за преносот.

Внесување во Државата

Член 95

а) Државата ќе ја извести Агенцијата за секое внесување во Државата на нуклеарен материјал кој треба да подлежи на гаранциите според оваа спогодба, ако пратката преминува еден ефективен килограм, или ако во период од три месеци неколку пати бидат примани пратки од иста држава, од кои секоја пратка биде полесна од еден ефективен килограм, но нејзиниот тотал ја надминува тежината на еден ефективен килограм.

(б) Агенцијата ќе биде известена што е можно порано за очекуваното пристигнување на нуклеарен материјал, а во секој случај најдоцна до денот кога Државата ќе ја прифати одговорноста за нуклеарниот материјал.

(ц) Државата и Агенцијата можат да се согласат за различни постапки за претходно известување.

(д) Известувањето ќе ги специфицира:

(i) иднетификацијата и, по можност, очекуваното количество и состав на нуклеарниот материјал:

(ii) во кој момент на преносот Државата ќе ја прифати одговорноста за нуклеарниот материјал за целите на оваа спогодба и веројатниот датум кога ќе дојде до тоа:

(iii) очекуваниот датум на пристигање, локацијата каде и датумот кога се предвидува распакувањето на нуклеарниот материјал.

Член 96

Известувањето од член 95 ќе биде такво што Агенцијата, ако затреба, ќе биде во можност да изврши една ad hoc инспекција за да ги идентифицира и по можност верификува количеството и составот на нуклеарниот материјал во времето кога пратката ќе биде распакувана. Меѓутоа, распакувањето нема да биде одложено со која и да е акција што ќе ја преземе или за која разгледувала да преземе Агенцијата согласно со таквото известување.

Член 97

Специјални извештаи

Државата ќе поднесе специјален извештај, како што е предвидено со член 68, ако кој и да е невообичаен инцидент или околност ја наведат Државата да поверува дека дошло или можело да дојде до загубување на нуклеарниот материјал, вклучувајќи ја и појавата на позначително задоцнување во текот на меѓународниот пренос.

ДЕФИНИЦИИ

Член 98

За целите на оваа спогодба

А. Пригодување означува влезна ставка во кногододствената пресметка или со извештај што ја покажува разликата помеѓу испорачувачот и примачот или неевидентниот материјал.

Б. Годишен проток означува, за целите на чл. 79 и 80, количество на нуклеарен материјал пренесен годишно до постројка која работи со номинален капацитет.

Ц. Шаржа означува дел од нуклеарен материјал кој се зема како единица при книжењето кај клучната точка на мерењето и за која составот и количеството се дефинираат со еден единствен збир на спецификации или мерења. Нуклеарниот материјал може да биде во необликувана форма или содржан во низа поединечни елементи.

Д. Податоци за шаржата означуваат вкупна тежина на секој елемент на нуклеарниот материјал и, во случај на плутониум или уран, изотопен состав таму каде што одговора. Единици за пресметување ќе бидат како што следува:

- (а) грамови на содржан плутониум;
- (б) грамови на вкупен уран и грамови на содржан уран-235 плус уран-233 за уран збогатен со овие изотопи;
- (ц) килограми на содржан ториум, природен уран или осиромашен уран.

За целите на известувањето тежините на поединечните елементи во шаржата ќе бидат собрани пред заокружувањето на најблискиот број.

Е. книговодствен инвентар на една зона на материјалниот биланс означува алгебарски збир на материјалниот биланс означува алгебарски збир на последното физичко инвентарисување на таа зона на материјалниот биланс и на сите инвентарски измени што насталне откако било извршено тоа физичко инвентарисување.

Ф. Коректура означува влезна ставка во книговодствената пресметка или извештај со која се идентификува уочената грешка или која го одразува подобреното мерење на некое количество претходно внесено во пресметката или во извештајот. За секоја коректура мора да се означи влезната ставка на која се однесува.

Г. Ефективен килограм означува специјална единица која се користи кога нуклеарниот материјал се става под гаранции. Количеството во ефективни килограми се добива со мерење:

- (а) за плутониум - на неговата тежина во килограми;
- (б) за уран со збогатување од 0,01 (1%) или над тоа - на неговата тежина во килограми помножена со квадратот на неговото збогатување;

(ц) за уран со збогатување под 0,01 (1%) и над 0,005 (0,5%) - на неговата тежина во килограми помножена со 0,0001;

(д) за осиромашен уран со збогатување од 0,005 (0,5%) или под тоа - на неговата тежина во килограми помножена со 0,00005.

Х. Збогатување означува однос на заедничката тежина на изотопите на уран-233 и уран-235 спрема тежината на вкупниот уран во прашање.

И. Постројка означува:

(а) реактор, критички уред, конверзиона постројка, постројка за фабрикација, постројка за преработка, постројка за сепарација на изотопите или одвоено складиште, или

(б) кое и да е место каде што нуклеарниот материјал обично се користи во количества поголеми од еден ефективен килограм.

Ј. Инвентарска измена означува зголемување или намалување, изразено во шаржи, на нуклеарниот материјал во некоја зона на материјалниот биланс; таквата измена ќе опфати едно од следниве:

(а) Зголемувања:

(i) увоз;

(ii) внатрешен прием и приеми од други зони на материјалниот биланс, приеми од некоја активност што не подлежи на гаранциите (немирољубива), или приеми во почетната точка на примената на гаранциите;

(iii) нуклеарно производство: производство на специјален фисибилен материјал во некој реактор;

(iv) перкин на изземањето: повторна примена на гаранциите врз нуклеарниот материјал кој претходно од нив бил изземен врз основа на своето користење или количество.

(б) Намалувања:

(i) извоз;

(ii) внатрешна испорака: испораки за други зони на материјалниот биланс или испораки за некоја активност која не подлежи на гаранциите (немирољубива);

(iii) нуклеарна загуба: загуба на нуклеарен материјал поради негова трансформација во друг елемент (други елементи) или изотоп (изотопи) како резултат од нуклеарни реакции;

(iv) измерен отпис: нуклеарен материјал кој бил измерен или проценет врз база на мерење и одложен на таков начин што повеќе да не е погоден за натамошна нуклеарна употреба;

(v) задржани отпадоци: нуклеарен материјал создаден во текот на нуклеарната преработка или поради погонски акцидент за кој се смета дека привремено не може да се регенерира, но кој е складиран;

(vi) изземање: изземање на нуклеарниот материјал од гаранциите поради неговото користење или количество;

(vii) други загуби: на пример, акцидентални загуби (т.е. неповратива или ненамерна загуба на нуклеарен материјал како резултат од погонскиот акцидент) или кражба.

К. Клучна точка на мерењето означува место каде што нуклеарниот материјал се јавува во таква форма што да може да се мери

за да се одреди текот на материјалот или инвентарот. Клучните точки на мерењето, значи, ги опфаќаат, но не се ограничени, влезовите и излезите (вклучувајќи го измерениот отпис), како и складиштата во зоните на материјалниот биланс.

Л. Човек-година инспекции означува, за целите на член 80, 300 човек-денови инспекции, при што еден човек-ден е еден ден во текот на кој еден единствен инспектор има пристап кон некоја постројка во кое и да е време, за вкупно време кое не е поголемо од осум часа.

М. Зона на материјалниот биланс означува зона внатре или вон од некоја постројка, така што:

(а) да може да се одреди количеството на нуклеарниот материјал при секое внесување или изнесување од секоја зона на материјалниот биланс; и

(б) да може да се одреди физичкиот инвентар на нуклеарниот материјал во секоја зона на материјалниот биланс кога тоа е потребно, согласно со пропишаните постапки, за да може да се установа материјалниот биланс за целите на примената на гаранциите на Агенцијата.

Н. Невидентирани материјали означува разлика помеѓу книговодствениот инвентар и физичкиот инвентар.

О. Нуклеарен материјал означува кој и да е изворен или специјален фисибилен материјал, како што е дефинирано со член XX на Статутот. Изразот изворен материјал нема да се толкува како да важи за рудите или рудните отатоци. Секоја одлука на Советот според член XX на Статутот, по влегувањето на сила на оваа спогодба, која ги проширува материјалите што се сметаат како изворни материјали или како специјални фисибилни материјали, ќе има влијание според оваа спогодба само по усвојувањето од страна на Државата.

П. Физички инвентар означува збир на сите измерени или изведени процени на количествата на нуклеарен материјал во шаржите на располагање во даденото време внатре во една зона на материјалниот биланс, добиен согласно со пропишаните постапки.

Q. Разлика помеѓу испорачувачот и примачот означува разлика во количеството на нуклеарен материјал во една шаржа како што е соопштено од зоната на материјалниот биланс на испорачувачот и како што е измерено во зоната на материјалниот биланс на примачот.

Р. Изворни податоци ги означуваат оние податоци, утврдени за време на мерењето или калибрирањето или користени за да се изведат емпииските односи што го идентификуваат нуклеарниот материјал и даваат податоци за шаржата. Изворни податоци можат да опфаќаат, на пример, тежина на соединението, конверзиони фактори за да се одреди тежината на елементот, специфична тежина, концентрација на елементот, изотопни односи, односи помеѓу волуменот и манометарските покажувања и однос помеѓу произведениот плутониум и генерираната енергија.

С. Стратегиска точка означува место избрано за време на испитувањето на проектните информации каде што, под нормални услови и заедно со информациите собрани од сите стратегиски точки информациите потребни и доволни за спроведување на мерките на гаранциите се добиваат и се верификуваат. Стратегиската точка може да опфати кое и да е место каде што се вршат клучни мерења во врска со пресметувањето на материјалниот биланс и каде што се спроведуваат мерките на затворање и надзор.

ПРОТОКОЛ

Државата и Меѓународната агенција за атомска енергија (во натамошниот текст "Агенција") се договорија за следново:

(1) Се додека Државата не поседува, за мирнодобски активности поврзани со нуклеарната енергија, на нејзина територија или под нејзина јурисдикција или контрола на било кое друго место,

(а) нуклеарен материјал во количини поголеми од органичувањата за видот на односниот материјал наведени во членот 37 од Договорот меѓу Државата и Агенцијата за примена на безбедносни мерки во врска со Договорот за неширење на нуклеарно оружје (во натамошниот текст "Договорот"), или

(б) нуклеарен материјал во капацитет каков што е дефиниран во Дефинициите,

нема да се применуваат одредбите содржани во Дел III од Договорот, со исклучок на членовите 33,34,39,42 и 91.

(2) Информациите кои треба да се поднесат во согласност со ставовите (а) и (б) од членот 34 од Договорот можат да се собираат и да се поднесат во годишен извештај, а исто така, ќе се поднесе годишен извештај, доколку е применливо, за увозот и извозот на нуклеарен материјал опишан во став (в) од членот 34.

(3) Со цел да се обезбеди навременото склучување на Придружните аранжмани предвидени во членот 39 од Договорот, Државата ќе ја известува Агенцијата доволно време однапред за тоа дека поседува нуклеарен материјал кој се употребува за мирнодобски активности на нејзината територија, или под нејзината јурисдикција или под нејзина контрола на било кое друго место во количини поголеми од органичувањата или тоа ќе го стори шест месеци пред нуклеарниот материјал да се воведо во одреден капацитет, како што е наведено во Делот 1 од овој Протокол, без оглед што ќе се случи прво.

10 октомври 2000

Господине,

Имам чест да се повикам на вашето писмо од 4 октомври 2000 година, на кое е приложен текст на стандардни услови за примена на безбедносните мерки во врска со Договорот за неширење на нуклеарното оружје, а посебно на ставот 3 од наведеното писмо.

Во врска со наведеното, би сакал да потврдам дека Владата на Република Македонија ги прифаќа условите содржани во анексот на вашето писмо, и дека вашето писмо и ова потврдно писмо во одговор представуваат Спогодба за примена на гаранциите во врска со Договорот за неширење на нуклеарното оружје и придружниот Протокол, со што писмата ќе се сметаат за замена за потпис на наведената Спогодба и Протокол.

Имам чест да потврдам дека наведената спогодба и придружниот Протокол ќе стапат на сила на денот на приемот на писмено известување до Агенцијата со кое, во име на Владата на Република Македонија се потврдува дека се исполнети уставните предуслови за нивно стапување во сила.

Огнен Малески с.р.

Амбасадор
Постојан претставник

Х.Е. Мохамед ЕлБарадеи
Генерален Директор
Меѓународна агенција за атомска енергија
ВИЕНА

Член 3

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија".